

FINANSMINISTERIET

Fremskrivning af indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser

Maj 2018

2018

Økonomisk Analyse:

Fremskrivning af indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Center for holdbarhed og strukturpolitik
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Elektronisk publikation:
ISBN: 978-87-93531-43-7
Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

1. Sammenfatning	4
Nettobidraget fra generation 2018	10
2. Demografi og beskæftigelse	13
2.1 Den demografiske udvikling blandt indvandrere og efterkommere	13
2.2 Indvandreres og efterkommeres beskæftigelsesomfang	18
3. Nettobidrag til de offentlige finanser over tid	25
3.1 Herkomstgruppernes nettobidrag i år 2018	27
3.2 Herkomstgruppernes nettobidrag frem til år 2100	31
3.3 Holdbarhedsberegninger for herkomstgrupperne	36
4. Nettobidrag over livsforløbet	39
4.1 Nettobidrag over livsforløb for generation 2018	39
4.2 Hypotetiske potentialeberegninger	47
4.3 Nettobidrag over restlevetiden på tværs af generationer	49
4.4 Sammenligning af FMs livsforløbsberegninger med DREAMs generationsregnskab	53
Bilag 1. Definition af indvandrere og efterkommere	57
Bilag 2. Nettobidrag over livsforløb ved forskellige diskonteringsfaktorer	58
Bilag 3. Holdbarhedsberegninger ved ændret beskæftigelsesomfang	60
Bilag 4. Litteraturliste	61

1. Sammenfatning

Denne analyse er en opfølgning på Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018, som bl.a. viste, at indvandrere fra ikke-vestlige lande og deres efterkommere samlet set indebærer et nettobidrag til de offentlige finanser på -36 mia. kr. i 2015 (målt i 2015-niveau).

Analysen tager udgangspunkt i 2018, hvor ikke-vestlige indvandrere og efterkommere skønnes til at indebære et nettobidrag på -34 mia. kr. i 2018.¹

Forskellen mellem de offentlige indtægter og udgifter, som en given befolkningsgruppe bidrager med, kaldes for gruppens nettobidrag til de offentlige finanser. At nettobidraget til de offentlige finanser fra ikke-vestlige indvandrere er negativt skyldes i høj grad, at befolkningsgruppens beskæftigelsesfrekvens og derved skattebetaling er relativt lav, mens andelen, som modtager overførselsindkomst, er relativt høj. Tilsammen fører disse to forhold til, at de offentlige udgifter til ikke-vestlige indvandrere overstiger gruppens skatte- og afgiftsbetalinger mv.

I denne analyse fremskrives nettobidraget fra indvandrere og deres efterkommere frem til 2100, hvorved der tages højde for udviklingen i størrelsen og alderssammensætningen af befolkningsgrupperne. Samtidig undersøges indvandreres og efterkommeres nettobidrag til de offentlige finanser over et fuldt livsforløb. Det gøres ved at følge én generation (generation 2018) over et helt livsforløb. Derved opnås en større sammenlignelighed mellem herkomstgrupperne, da opførelsen af nettobidraget ikke påvirkes af alderssammensætning.

Analysen er baseret på seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, jf. *Danmarks Konvergensprogram 2018* fra april 2018, og registergrundlaget fra ovennævnte analyse. Det skal understreges, at fremskrivningen af befolkningsgruppernes nettobidrag er baseret på en række metodevalg og beregningstekniske antagelser, og forudsætter, at de aktuelle forskelle i herkomstgruppernes nettobidrag (opdelt på køn, alder og arbejdsmarkedstilknytning) videreføres i fremskrivningen. Analysens konklusioner er derfor forbundet med en vis usikkerhed.

¹ Opgjort i 2018-niveau ekskl. rentebetalinger. I denne analyse, som vedrører en fremskrivning over en lang periode, er ses på den primære offentlige saldo, dvs. den offentlige saldo ekskl. nettorentudgifter. Det er i overensstemmelse med de generelle principper for beregninger af varige virkninger på de offentlige finanser. Indværende analyse afviger på det punkt fra analysen fra februar 2018, hvor opgørelsen tog udgangspunkt i den offentlige saldo (dvs. inkl. nettorentudgifter, som blev fordelt fladt ud på den voksne befolkning).

Analysens hovedkonklusioner er:

- Ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere indebærer i fremskrivningen en varig nettoudgift på 33 mia. kr. pr. år målt i 2018-niveau, *jf. tabel 1.1*.
- Nettoudgiften for ikke-vestlige indvandrere øges fra 16 mia. kr. i 2018 til en varig nettoudgift på godt 24 mia. kr., hvilket bl.a. afspejler, at en større andel af gruppen overgår til folkepension i fremskrivningsperioden.
- Modsat reduceres nettoudgiften til ikke-vestlige efterkommere fra 17 mia. kr. i 2018 til en varig nettoudgift på knap 9 mia. kr., hvilket skyldes, at andelen i den erhvervsaktive alder vokser gennem fremskrivningsperioden.
- Reduceres forskellen i beskæftigelsesfrekvensen for personer af ikke-vestlig oprindelse til jævnaldrene personer af dansk oprindelse med 20 pct., vil den varige nettoudgift til ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere på 33 mia. kr. pr. år reduceres med 6 mia. kr., og gruppen vil således udgøre en varig nettoudgift på 27 mia. kr., *jf. bilag 3*.
- Ikke-vestlige indvandrere har i hele fremskrivningsperioden en højere andel i de erhvervsaktive aldre sammenlignet med personer med dansk oprindelse, og der er således et stort potentiale i at få øget ikke-vestlige indvanderes erhvervsfrekvens, både for den enkelte, samfundet og de offentlige finanser.
- Til sammenligning indebærer vestlige indvandrere og deres efterkommere en varig nettoindtægt på 15 mia. kr. pr. år, mens personer med dansk oprindelse indebærer en varig nettoindtægt på 46 mia. kr. pr. år.

Nettobidraget til de offentlige finanser fordelt på indvandrere, efterkommere samt personer med dansk oprindelse er angivet i tabel 1.1.

Tabel 1.1

Nettobidrag til de offentlige finanser i 2018, varige effekt på de offentlige finanser og generation 2018's gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår fordelt på herkomst, 2018-niveau

	2018	2018 (korrigeret)	Varig effekt	Generation 2018's gnst. nettobidrag
	Mia. kr.	Mia. kr.	Mia. kr.	Kr. pr. leveår
Ikke-vestlig oprindelse	-34	-33	-33	-31.000
- heraf ikke-vestlige indvandrere	-16	-16	-24	-35.000
- heraf ikke-vestlige efterkommere	-17	-17	-9	-27.000
Vestlig oprindelse	9	9	14	20.000
- heraf vestlige indvandrere	11	12	15	31.000
- heraf vestlige efterkommere	-2	-2	-1	-4.000
Dansk oprindelse	14	32	46	-1.000

Anm.: Ved beregningerne af den varige effekt indgår herkomstgruppernes diskonterede nettobidrag for 2018 og frem. Det varige nettobidrag svarer til alle de årlige nettobidrag i årene efter 2018 tilbagediskonteres og fordeles som en fast årlig annuitet. Beregningerne af generation 2018's gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår er beregnet som summen af generationens diskonterede nettobidrag over livet delt med antallet af leveår generationen lever/opholder sig i landet. Ved det korrigerede nettobidrag for 2018 er den primære saldo korrigeret for ekstraordinære indtægter og udgifter. Den samlede nettokorrektion på 18 mia. kr. afspejler især korrektionen af PAL-skatten på ca. 21 mia. kr. De korrigerede nettobidrag for 2018 kan ikke tolkes som strukturelle nettobidrag, da korrektionerne ikke fanger konjunkturerens påvirkning af fx beskæftigelsen og ledigheden.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018* og registergrundlaget fra Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018.

Følges én generation af ikke-vestlige indvandrere (generation 2018) over et helt liv er hovedkonklusionerne:

- Ikke-vestlige indvandrere ventes i gennemsnit at indebære en nettoudgift på 35.000 kr. pr. leveår over hele livet. Tilsvarende indebærer efterkommere fra ikke-vestlige lande en nettoudgift på 27.000 kr. pr. leveår.
- At ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i gennemsnit udgør en nettoudgift afspejler helt overvejende, at gruppen i gennemsnit har en relativt lav beskæftigelsesgrad og lønindkomst, og derfor i højere grad modtager offentlige overførsler og betaler mindre i skatter og afgifter. Isoleret set bidrager beskæftigede indvandrere og efterkommere dog positivt til de offentlige finanser. Forskellene i herkomstgruppernes nettobidrag påvirkes kun i mindre omfang af forskelle i trækket på de offentlige serviceudgifter.
- En person af dansk oprindelse, som er født i 2018, vil i gennemsnit indebære en årlig nettoudgift på 1.000 kr. over et helt liv, jf. tabel 1.1. Personer med dansk oprindelse er for alle fremtidige generationer således i gennemsnit en

nettoudgift. At nettobidraget alligevel kan være positivt samlet set for personer med dansk oprindelse skyldes, at nulevende generationers nettobidrag er meget positivt – da mange er i arbejde og udgifterne til bl.a. børnepasning, folkeskole mv. allerede er afholdt – hvilket således opvejer det negative nettobidrag fra kommende generationer (jf. også tabel 4.3). De offentlige finanser vurderes således at være holdbare på trods af, at alle kommende generationer udgør en nettoudgift.

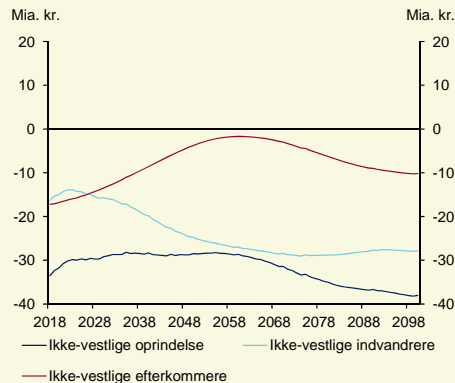
Da ikke-vestlige indvandrere i høj grad forventes at blive i landet, vil gruppen på sigt i højere omfang blive repræsenteret i aldersgrupperne over folkepensionsalderen, der i højere omfang trækker på de offentlige udgifter til overførsler til fx folkepension samt de offentlige serviceydelser til fx sundhed og ældrepleje. I de kommende årtier vil nettobidraget fra ikke-vestlige indvandrere derfor falde, *jf. figur 1.1.*

Ikke-vestlige efterkommere i 2018 skønnes at indebære en nettoudgift på ca. 17 mia. kr., hvilket især skyldes, at gruppen i høj grad består af børn og unge, der ikke nævneværdigt bidrager med skatteindtægter, men som trækker på de offentlige serviceydelser til børnepasning og uddannelse. I de kommende årtier vil gruppen i højere grad blive repræsenteret i den erhvervsaktive alder, hvorved gruppens beskæftigelsesomfang vil stige i fremskrivningen. Nettobidraget fra ikke-vestlige efterkommere forventes derfor at stige i de kommende årtier frem mod 2060. Efter 2060 vil ikke-vestlige efterkommere i stigende grad blive repræsenteret blandt aldersgrupperne over folkepensionsalderen, hvorfor nettobidraget aftager.

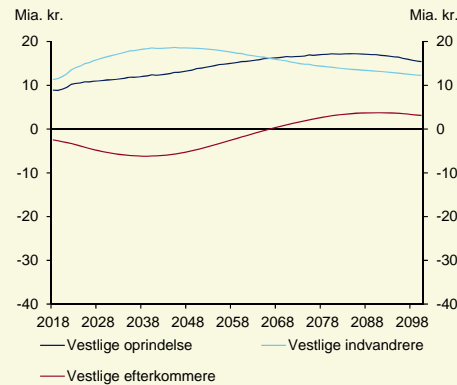
Sammenlagt forventes de årlige nettoudgifter til personer af ikke-vestlig oprindelse at ligge relativt stabilt på mellem 30 og 40 mia. kr. pr. år i hele fremskrivningsperioden.

Vestlige indvandrere ventes i 2018 at indebære en nettoindtægt for de offentlige finanser på ca. 11 mia. kr., da gruppen i høj grad opholder sig i landet i den erhvervsaktive alder og er velintegreret på det danske arbejdsmarked. Dette ventes også at være gældende fremadrettet, hvorved gruppen i hele fremskrivningen bidrager positivt til de offentlige finanser, *jf. figur 1.2.*

Figur 1.1
Nettobidrag til de offentlige finanser fra ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, 2018-2100, i 2018-niveau

Figur 1.2
Nettobidrag til de offentlige finanser fra vestlige indvandrere og efterkommere, 2018-2100, i 2018-niveau

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.

Vestlige efterkommere udgøres i dag primært af børn. Da befolkningsgruppen er relativt lille, indebærer den imidlertid alene en nettoudgift på ca. 2 mia. kr. i 2018. Med de anvendte antagelser vedrørende ind- og udvandring vil gruppen på sigt opnå en alderssammensætning, der medfører et svagt positivt nettobidrag til de offentlige finanser.

Personer med dansk oprindelse ventes at indebære et nettobidrag på 14 mia. kr. i 2018, men gruppen ventes på langt sigt at indebære en varig nettoindtægt på 46 mia. kr. pr. år. Forskellen mellem nettobidraget i 2018 og det varige bidrag til de offentlige finanser afspejler bl.a., at den offentlige saldo i 2018 ligger under dens strukturelle niveau, hvilket særligt gælder indtægterne fra PAL-skatten, som overvejende henføres til personer af dansk oprindelse, da gruppen har store pensionsformuer. Korrigeres den primære saldo i 2018 for ekstraordinære indtægter og udgifter, øges nettobidraget for personer af dansk oprindelse til 32 mia. kr. Det bemærkes, at befolkningsgruppens store varige bidrag er et resultat af, at gruppen efter 2060 ventes at bidrage meget positivt til de offentlige finanser, bl.a. som følge af ændret alderssammensætning og øget beskæftigelse.

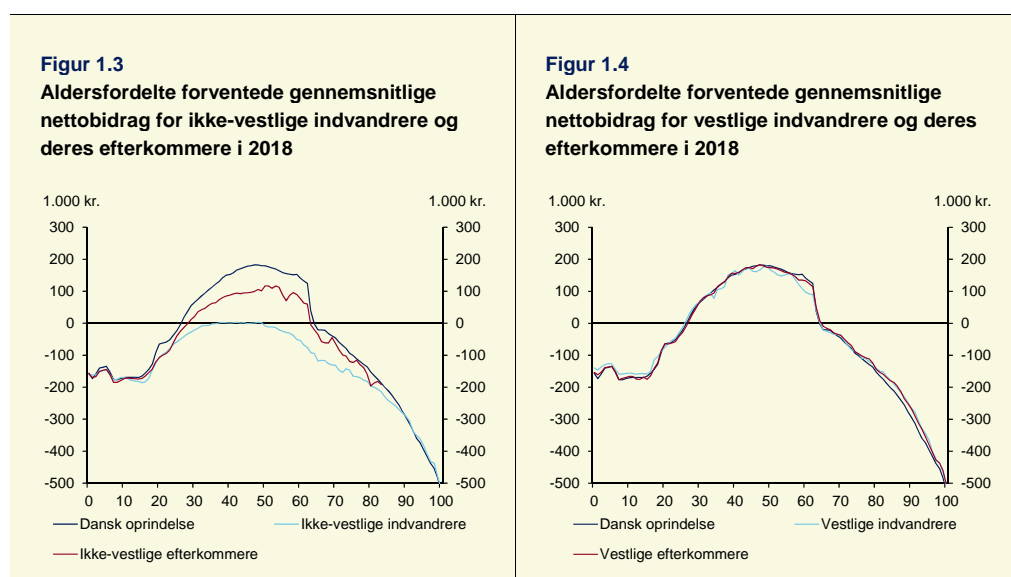
En befolkningsgruppes nettobidrag til de offentlige finanser afspejler – foruden gruppens størrelse – først og fremmest, hvor stor en andel af befolkningsgruppen der er i den erhvervsaktive alder, og hvor stor en andel af personerne i den erhvervsaktive alder der er i beskæftigelse.

Personer af dansk oprindelse bidrager positivt til de offentlige finanser i det meste af den erhvervsaktive alder, mens gruppen indebærer en nettoudgift igennem barndommen, ungdommen og igen i alderdommen.

Ikke-vestlige indvandrere indebærer derimod i gennemsnit en nettoudgift for de offentlige finanser for en stor del af alderstrinene i den erhvervsaktive alder, hvilket især afspejler, at gruppen har lavere tilknytning til arbejdsmarkedet, *jf. figur 1.3*.

De aldersfordelte nettobidrag for ikke-vestlige efterkommere ligger især blandt alderstrinene i den erhvervsaktive alder over niveauet for ikke-vestlige indvandrere. Det afspejler, at gruppen er bedre integreret på det danske arbejdsmarked. Herkomstgruppen har dog lavere tilknytning til arbejdsmarkedet end personer af dansk oprindelse, hvorfor gruppens gennemsnitlige nettobidrag i særligt den erhvervsaktive alder er lavere.

De aldersfordelte nettobidrag for vestlige indvandrere og deres efterkommere er omtrent på niveau med personer af dansk oprindelse, da herkomstgrupperne er relativt velintegrerede på det danske arbejdsmarked, *jf. figur 1.4*.

Anm.: Da registergrundlaget fra 2015 i et meget begrænset omfang indeholder oplysninger om ikke-vestlige og vestlige efterkommere over 40 år, er de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag for efterkommere beregnet som et vægtet gennemsnit af de aldersfordelte nettobidrag for personer af dansk oprindelse og henholdsvis ikke-vestlige og vestlige indvandrere, *jf. Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015, bilag 5, boks 1*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018* og registergrundlaget fra Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018.

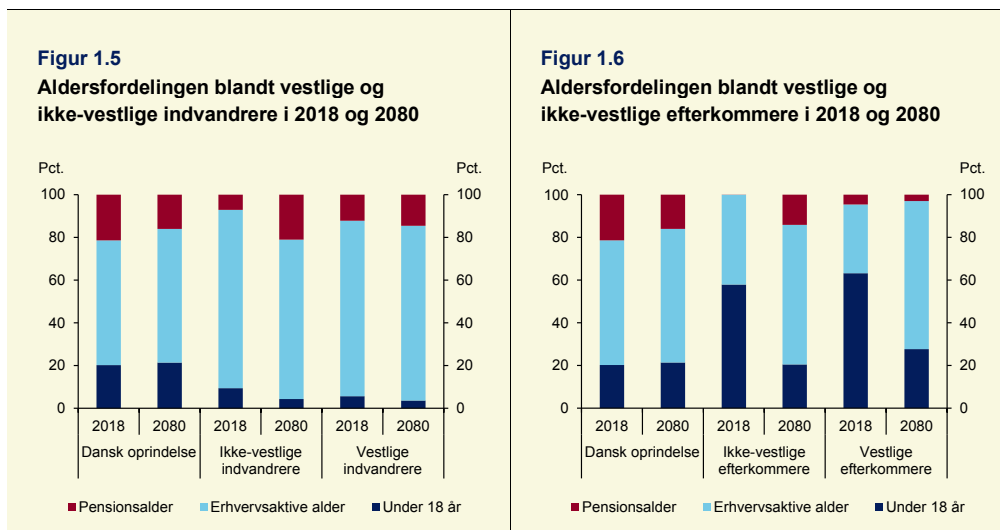
Som følge af de store forskelle i de gennemsnitlige nettobidrag over livet, afspejler herkomstgruppernes samlede nettobidrag i et givent nedslagsår i høj grad gruppernes alderssammensætning i nedslagsåret.

Andelen af ikke-vestlige indvandrere, som er i den erhvervsaktive alder, ligger i på et højt men faldende niveau over fremskrivningsperioden. I perioden fra 2018 til 2080 ventes andelen i den erhvervsaktive alder således at falde fra 85 pct. til 75 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere, *jf. figur 1.5*

Udviklingen dækker over, at ikke-vestlige indvandrere i et relativt stort omfang forventes at blive i landet, og gruppen ventes dermed på sigt i større omfang end i dag at blive repræsenteret i aldersgrupperne over folkepensionsalderen.

Andelen af vestlige indvandrere, som er i den erhvervsaktive alder, ligger derimod på et højt og relativt stabilt niveau i hele fremskrivningsperioden. Det skyldes, at disse indvandrere i høj grad kommer til landet i den erhvervsaktive alder og opholder sig i en kortere årrække – fx i forbindelse med studie eller arbejde. Indvandrere fra vestlige lande forventes således kun i et begrænset omfang at opholde sig i landet efter folkepensionsalderen. Derfor er andelen af indvandrere fra vestlige lande i den erhvervsaktive alder permanent på omkring 80 pct.

Vestlige og ikke-vestlige efterkommere udgøres i dag i høj grad af børn og unge. Derfor er andelen i den erhvervsaktive alder lav for denne gruppe. Da efterkommere antages at have udvandringssandsynligheder, som kun er lidt højere end for personer af dansk oprindelse, forventes disse befolkningsgrupper at opholde sig størstedelen af livet i Danmark. Andelen af efterkommere, der er i den erhvervsaktive alder, ventes derfor at stige forholdsvis kraftigt i de kommende årtier, *jf. figur 1.6*.

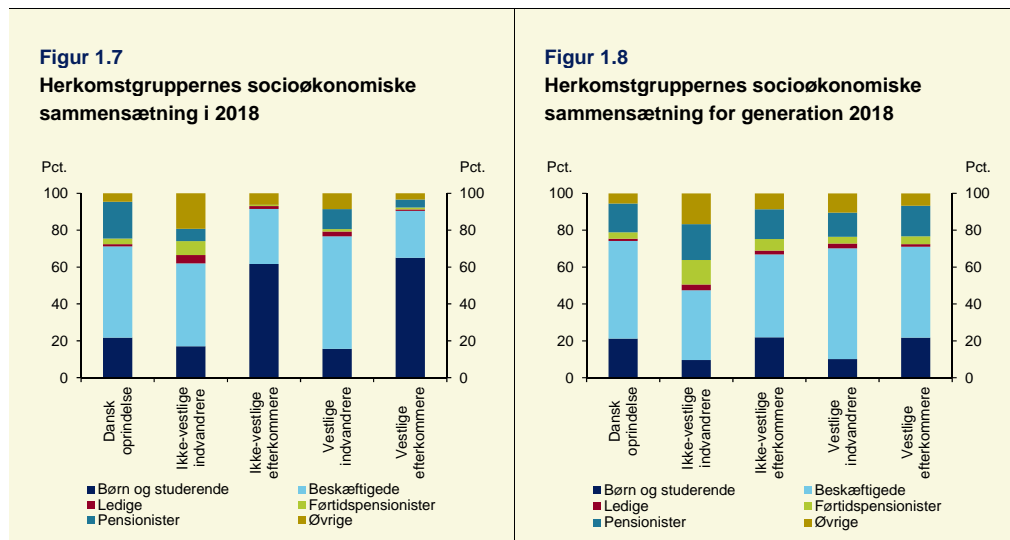

Anm.: Den erhvervsaktive alder er defineret som personer mellem 18 og folkepensionsalderen, hvorved der er taget højde for de forudsatte fremtidige stigninger i folkepensionsalderen.

Kilde: Befolkningsprognosen fra seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018*.

Nettobidraget fra generation 2018

Ved at følge en generation over hele livet opnås en større sammenlignelighed mellem herkomstgrupperne, da opgørelsen af fx herkomstgruppernes socioøkonomiske sammensætning ikke påvirkes af herkomstgruppernes alderssammensætning i udgangsåret. Metoden tager højde for ind- og udvandring samt dødelighed inden for generationen, hvorfor beregningerne alene afspejler den andel af livet personerne opholder sig i landet.

Anm.: Opgørelsen af de fem socioøkonomiske grupper er baseret på Finansministeriets befolkningsregnskab. Den socioøkonomiske gruppe *øvrige* består af øvrige personer uden for arbejdsstyrken – herunder personer, der ikke modtager nogen form for offentlig ydelse. *Pensionister* består af tjenestemandspensionister samt folkepensionister og efterlønnere uden beskæftigelse. Den høje andel af ikke-vestlige indvandrere blandt øvrige personer udenfor arbejdsstyrken dækker især over at herkomstgruppen er overrepræsenteret blandt personer, der ikke modtager nogen form for offentlige ydelser samt introduktionsydelses- og kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.*

Da indvandrere fra ikke-vestlige lande for de flestes vedkommende bliver i landet, forventes gruppen over et helt livsforløb i højere grad at være repræsenteret blandt pensionister og i mindre omfang blandt de beskæftigede, end tilfældet er i dag. Vestlige indvandrere forventes også i højere grad at være repræsenteret blandt pensionister og i mindre omfang blandt de beskæftigede end i dag, men da gruppen i højere grad forventes at genudvandre, er forskellene ikke helt så store som for ikke-vestlige indvandrere, *jf. figur 1.7 og 1.8.*

Da efterkommere som nævnt i dag primært består af børn og unge, er forskellene endnu tydeligere for disse herkomstgrupper. Set over et helt livsforløb forventes efterkommere således i mindre omfang at være repræsenteret blandt børn og studerende og i højere grad at være repræsenteret blandt pensionister og beskæftigede, end hvad der er tilfældet i dag.

Ved at tilbagediskontere summen af en generations fremskrevet nettobidrag er det muligt at beregne generationens samlede påvirkning af de offentlige finanser over et livsforløb. Ses på den samlede befolkning ventes generation 2018 i gennemsnit at indebære en nettoudgift på 4.000 kr. pr. leveår en person opholder sig i landet, *jf. tabel 1.1.*

At de offentlige finanser alligevel vurderes at være holdbare målt ved den finanspolitiske holdbarhedsindikator skyldes, at den offentlige sektor for de fleste nulevende generationer allerede har afholdt de store offentlige udgifter, der er

forbundet med aldersgrupperne yngre end den erhvervsaktive alder, herunder udgifterne til fx børnepasning og uddannelse. De nulevende generationers positive bidrag til de offentlige finanser ventes derfor at kunne finansiere de fremtidige generationers negative bidrag.

Ovenstående illustrerer, at der grundlæggende sker en omfordeling i den danske velfærdsstat fra ældre til yngre generationer, da pasning og uddannelse, som forældre alle dage har givet deres børn, foregår gennem velfærdsstaten.

Det bemærkes, at den benyttede diskonteringsfaktor har stor betydning for beregningen af generationernes nettobidrag over et livsforløb. En lavere diskonteringsfaktor medfører, at generation 2018 og alle fremtidige generationer bidrager positivt til de offentlige finanser over livet, *jf. bilag 2*.

Ikke-vestlige indvandrere fra generation 2018 forventes især at opholde sig i landet fra den erhvervsaktive alder. Da gruppen har en relativt lav beskæftigelsesfrekvens og erhvervsindkomst over livet, forventes gruppen i gennemsnit at udgøre en nettoudgift på ca. 35.000 kr. pr. leveår i landet.

Ikke-vestlige efterkommere ventes at opholde sig det meste af livet i landet. Det offentlige skal derfor i højere omfang finansiere de relativt høje nettoudgifter i starten af livet end for ikke-vestlige indvandrere. Da ikke-vestlige efterkommere er bedre integreret på arbejdsmarkedet end deres forfædre, ventes gruppen at udgøre en gennemsnitlig nettoudgift på 27.000 kr. pr. leveår. Den relativt høje nettoudgift afspejler, at gruppen trods alt har en relativt lav tilknytning til arbejdsmarkedet.

Vestlige indvandrere, der fødes i 2018, kommer typisk til Danmark i starten af den erhvervsaktive alder. Da gruppen er velintegreret på det danske arbejdsmarked og i højere grad opholder sig i landet i en kortere årrække, udgør herkomstgruppen i gennemsnit en nettoindtægt på ca. 31.000 kr. pr. leveår indvandrerens opholder sig i landet. Vestlige efterkommere forventes at opholde sig det meste af livet i landet. Da gruppen er relativt velintegreret, udgør gruppen en nettoudgift på ca. 4.000 kr. pr. leveår.

2. Demografi og beskæftigelse

Nettobidraget til de offentlige finanser fra forskellige befolkningsgrupper er i høj grad bestemt af gruppens størrelse, aldersfordeling samt beskæftigelsesfrekvens i den erhvervsaktive alder. Ved fremskrivninger af indvandreres og efterkommeres nettobidrag er det således i høj grad udviklingen i befolkningsgruppernes størrelse og alderssammensætning samt forudsætningerne om udviklingen i erhvervsdeltagelsen, der er bestemmende for udviklingen i befolkningsgruppernes nettobidrag.

Denne analyse er baseret på samme forudsætninger om udviklingen i befolknings sammensætningen og erhvervsdeltagelsen frem til år 2100, som ligger til grund for seneste mellemfristede fremskrivning, *jf. Danmarks Konvergensprogram 2018* fra april 2018.

I analysen opdeles befolkningen i følgende fem herkomstgruppe på baggrund af Danmarks Statistiks definitioner:

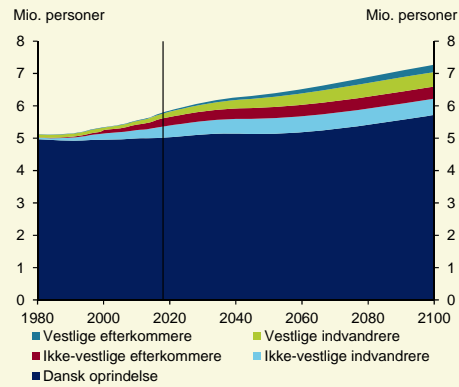
- Indvandrere fra ikke-vestlige lande
- Efterkommere af indvandrere fra ikke-vestlige lande
- Indvandrere fra vestlige lande
- Efterkommere af indvandrere fra vestlige lande
- Personer af dansk oprindelse

Indvandrere defineres som personer, der opholder sig i Danmark men er født i udlandet af forældre. Efterkommere er født i Danmark af forældre, som begge er indvandrere og ikke er danske statsborgere. For yderligere dokumentation af Danmarks Statistiks afgrænsning af herkomstgrupperne, *jf. bilag 1*.

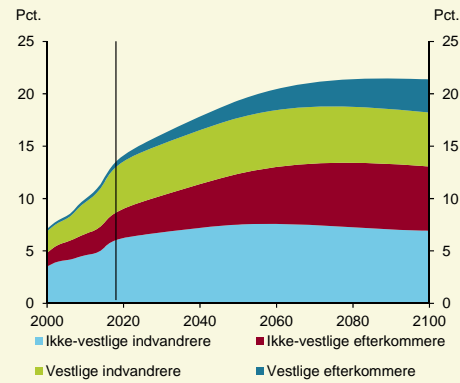
2.1 Den demografiske udvikling blandt indvandrere og efterkommere

I 2018 er der i alt ca. 784.000 indvandrere og efterkommere i Danmark svarende til omkring 14 pct. af den samlede befolkning. I de kommende årtier ventes dette antal at stige og vil ifølge befolkningsfremskrivningen udgøre 1.475.000 personer i 2080 svarende til ca. 22 pct. af den samlede befolkning, *jf. figur 2.1*. Denne stigning svarer til over halvdelen af den samlede befolkningstilvækst frem til 2080 stammer fra indvandrere og efterkommere. Det indebærer, at mere end hver femte indbygger i Danmark ventes at være indvander eller efterkommer i slutningen af dette århundrede. Det er navnlig andelen af efterkommere, der øges i fremskrivningen, mens der kun er en mindre vækst i andelen af indvandrere, *jf. figur 2.2*.

Figur 2.1
Befolkningen fordelt på herkomst over
perioden 1980 til 2100

Figur 2.2
Indvandreres og efterkommeres andel af den
samlede befolkning over perioden 1980 til
2100

Anm.: Den anvendte befolkningsprognose svarer til Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2017, hvor der dog er tillagt et merindvandringsstød som følge af den øgede tilstrømning af flygtninge i kølvandet på krigen i Syrien og urolighederne i Mellemøsten.

Kilde: Befolkningsprognosen fra den seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.*

Boks 2.1**Historiske tendenser for indvandringen til landet og den førte indvandringspolitik**

Indvandringen til Danmark var frem til 1960'erne relativt lav, og der var hovedsageligt tale om indvandrere fra andre vestlige lande. Ved slutningen af 1960'erne ændredes størrelsen og sammensætningen af indvandringen til landet imidlertid som følge af det kraftige opsving, dansk økonomi oplevede. Opsvinget afstedkom en kraftig efterspørgsel efter udenlandsk arbejdskraft og førte til en større indvandring af arbejdere fra ikke-vestlige lande – særligt fra Jugoslavien, Tyrkiet og Pakistan. Afmatningen af dansk økonomi i starten af 1970'erne førte til et permanent stop for udstedelser af opholdsgrundlag i erhvervsøjemed i 1973, hvilket bevirkede, at indvandringen til landet faldt kraftigt i den efterfølgende periode, jf. bl.a. Rockwool Fondens Forskningsenhed (2016).

Siden 1980'erne har antallet af indvandrere i Danmark været støt stigende. Stigningen har dog varieret i de enkelte år, hvilket afspejler, at indvandringen til Danmark er påvirket af såvel forhold uden for landets grænser – såsom krige, naturkatastrofer og den økonomiske udvikling i indvandrernes hjemlande – såvel som den førte indvandringspolitik med hensyn til reglerne for opholdstilladelse, familiesammenføring mv.

Den førte indvandringspolitik i starten af 1980'erne var kendetegnet ved, at der gjaldt relativt stramme regler for indvandring af arbejdskraft fra lande uden for Norden og EF. Som følge af udlændingeloven fra 1983 var adgangen for flygtninge og deres familie derimod relativt lempelig, hvilket medvirkede til, at indvandringen ændrede sammensætning, så indvandringen i højere grad bestod af flygtninge. Denne ændring i sammensætningen blev yderligere forstærket af stigningen i 1980'erne i antallet af flygtninge fra lande uden for Europas grænser, bl.a. som følge af krigen mellem Iran og Irak. Tilstrømningen af indvandrere fra ikke-vestlige lande tog yderligere til i midten af 1990'erne som følge af krigen på Balkan og de efterfølgende flygtningestrømme.

I slutningen af 1990'erne foretages de første stramninger af reglerne for familiesammenføringer for flygtninge, og i de efterfølgende år strammes reglerne for tildelingen af permanent opholdstilladelse til flygtninge og retten til familiesammenføring. Samtidigt lempes reglerne for at få opholdstilladelse for personer, der kommer til landet for at arbejde, bl.a. som følge af indførelsen af Greencard-ordningen (afskaffet igen i 2016) og sidenhen indførelsen af beløbsordningen og positivlisten, der letter adgangen til landet for højtloønnede indvandrere og indvandrere med særligt efterspurgte erhvervskompetencer. Det har været medvirkende til at ændre sammensætningen af indvandrere, så gruppen i stigende grad består af personer, der kommer til landet i erhvervsøjemed.

Endeligt bidrager Østudvidelsen af EU til, at indvandringen fra vestlige lande siden 2004 har været stigende som følge af, at en række østeuropæiske lande har opnået medlemskab af EU, hvilket har lettet adgangen for, at disse befolkninger kan søge beskæftigelse i Danmark som følge af EU's regler for arbejdskraftens frie bevægelighed.

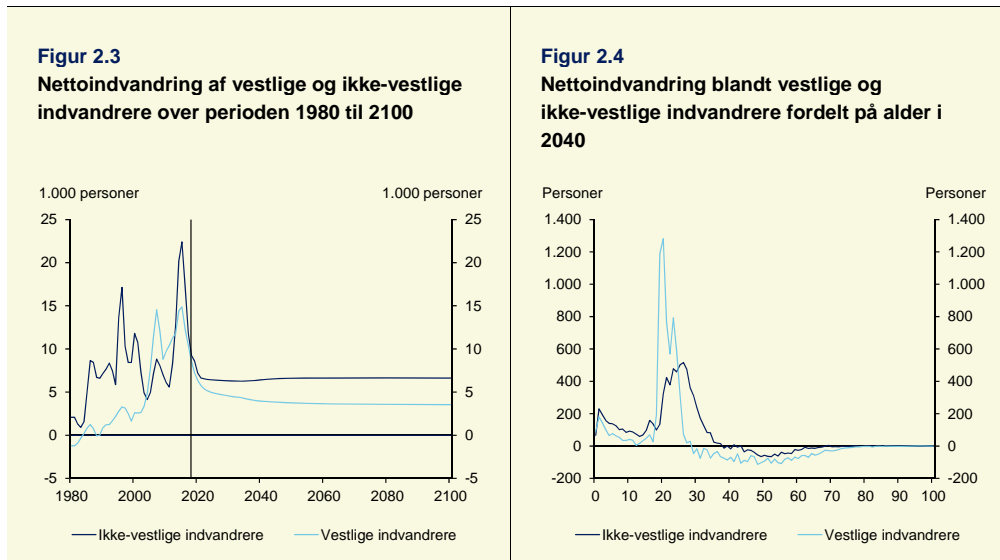
Det bemærkes, at den kraftige stigning i antallet af ikke-vestlige indvandrere i 2014 og 2015 afspejler urolighederne i Mellemøsten, herunder krigen i Syrien, hvorfra Danmark modtog et stort antal asylansøgere i de pågældende år. Den nuværende regering har siden 2015 bl.a. indført integrationsydelse, strammet reglerne for familiesammenføring for personer med midlertidig beskyttelsesstatus samt skærpet reglerne for permanent opholdstilladelse.

Fremadrettet skønnes den årlige nettoindvandring fra vestlige og ikke-vestlige lande at udgøre henholdsvis ca. 4.000 og 6.000 personer, hvilket er lavere end i de senest årtier. En nettoindvandring i denne størrelsesorden afspejler en stram indvandringspolitik, og at indvandringen fra især Østeuropa aftager, samt en normalisering af de internationale flygtningestrømme, jf. figur 2.3.

Det skal bemærkes, at fremskrivningen af vestlige og ikke-vestlige indvandrere ikke tager højde for ændret sammensætning indenfor disse overordnede grupper med hensyn til fx opholdsgrundlag og oprindelseslande.

En stor del af de indvandrere, der kommer til Danmark for at studere eller arbejde, er relativt unge, når de kommer til landet. Det gælder også for mange asylmodtagere og familiesammenførte. Derfor er en stor del af nettoindvandringen til landet især blandt personer i starten af den erhvervsaktive alder. Vestlige

indvandrere, der kommer til landet, er imidlertid yngre end ikke-vestlige indvandrere, hvilket især skyldes, at en større andel af de vestlige indvandrere kommer til landet som studerende. Endvidere forlader vestlige indvandrere hurtigere landet igen. For vestlige indvandrere er der derfor en nettoudvandring for aldersgrupperne over 30 år, mens nettoindvandringen først vender til nettoudvandring for ikke-vestlige indvandrere fra midten af 40'erne, jf. figur 2.4.

Anm.: Jf. anmærkningsteksten til figur 2.1 og 2.2.

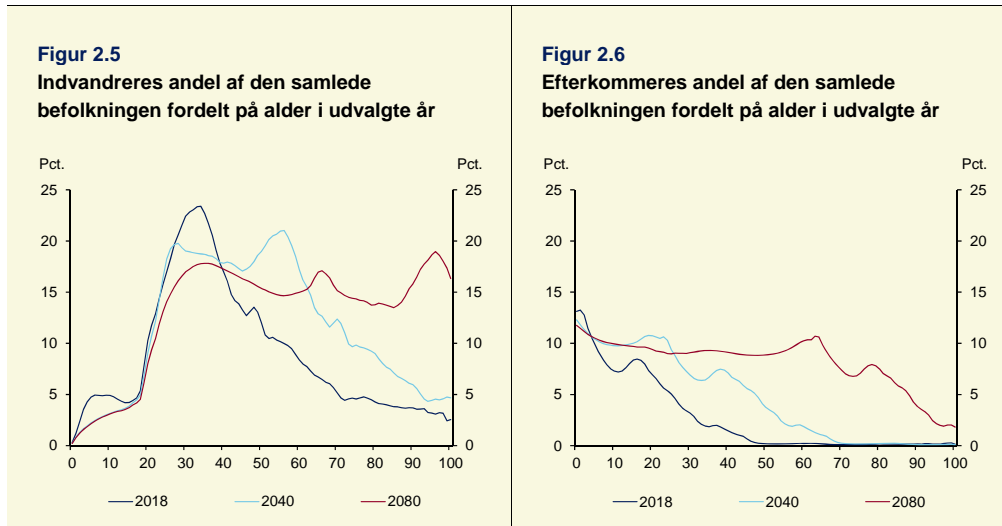
Kilde: Befolkningsprognosen fra seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, jf. *Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018*.

Det bemærkes, at de forudsatte dødelighedssandsynligheder i levetidsprognosen alene varierer over køn og alder, da der er relativt få observationer af indvandrere og efterkommere i de ældre aldersgrupper. Modsat varierer kvinders fertilitet over herkomstgrupperne, hvilket bl.a. afspejler, at fertiliteten blandt ikke-vestlige indvandrere er en smule højere end blandt personer af dansk oprindelse.

Som følge heraf udgør indvandrere i dag over 20 pct. af de 25-35-årige. Også i fremskrivningen forventes indvandrere at udgøre en relativt stor andel af den samlede befolkning i aldersgruppen. I de kommende årtier er det navnlig i de ældre aldersgrupper, at andelen af indvandrere øges i forhold til i dag. Der er således udsigt til en forholdsvis stor stigning i andelen af indvandrere over 65 år, jf. figur 2.5.

Da efterkommere er børn af indvandrere, afspejler den markante fremadrettede stigning i andelen af efterkommere, at antallet af indvandrere i den fødedygtige alder er steget markant over de seneste årtier. Som følge af ”generationsforskydningen” mellem indvandrere og deres efterkommere, er der i 2018 fx meget få efterkommere på 40 år, men da efterkommere typisk bliver boende i Danmark, ventes gruppen i 2040 at udgøre ca. 7 pct. af de 40-årige i Danmark, jf. figur 2.6.

Fremadrettet forventes andelen af indvandrere og efterkommere at udgøre knap 30 pct. af befolkningen i aldersgruppen af de 20-30-årige.

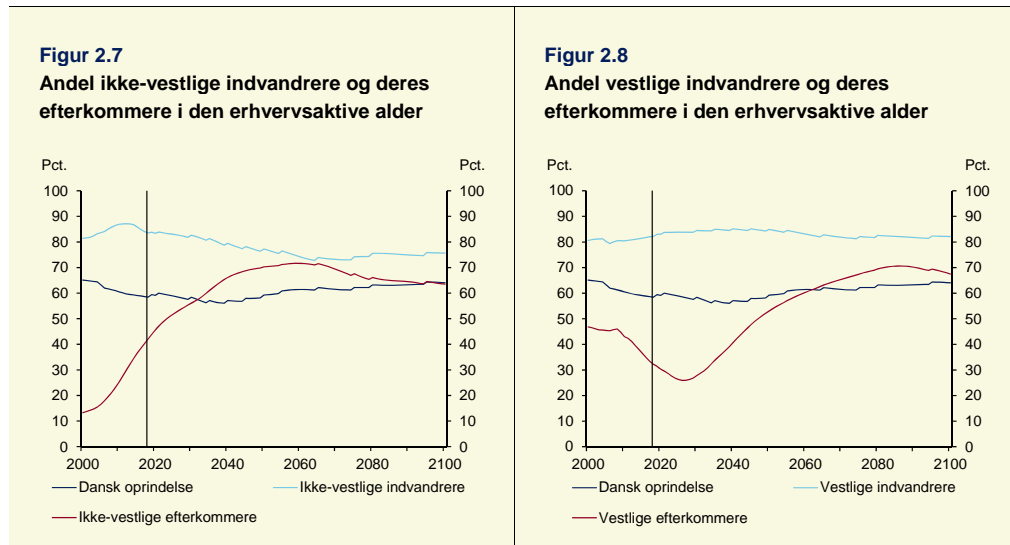
Anm.: Indvandrere hhv. efterkommere dækker her over både personer af vestlig og ikke-vestlig oprindelse.

Kilde: Befolkningsprognosen fra seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, jf. *Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018*.

For personer af dansk oprindelse falder andelen i den erhvervsaktive alder frem mod 2040. Det afspejler, at de generationer, der trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet i de kommende årtier, er større end de generationer, som træder ind på arbejdsmarkedet, jf. figur 2.7.

Andelen af ikke-vestlige indvandrere, som er i den erhvervsaktive alder, ligger i på et højt men faldende niveau over fremskrivningsperioden. I perioden fra 2018 til 2080 falder andelen i den erhvervsaktive alder således fra 85 pct. til 75 pct. blandt ikke-vestlige indvandrere. Udviklingen dækker over, at ikke-vestlige indvandrere i et relativt stort omfang bliver i landet, og gruppen ventes dermed på sigt i større omfang end i dag være repræsenteret i aldersgrupperne over folkepensionsalderen.

Da efterkommere antages at have en udvandringssandsynlighed, som kun er lidt højere end for personer af dansk oprindelse, forventes gruppen at opholde sig størstedelen af livet i Danmark. Andelen af ikke-vestlige efterkommere, der er i den erhvervsaktive alder, ventes at stige forholdsvist kraftigt frem mod 2060. Gruppen udgør derfor et stort beskæftigelsespotentiale i de kommende årtier, da befolkningsgruppen ventes at være overrepræsenteret i den erhvervsaktive alder. Efter 2060 aftager andelen i den erhvervsaktive alder i takt med, at flere ikke-vestlige efterkommere når folkepensionsalderen.

Anm.: Personer i den erhvervsaktive alder er defineret som personer mellem 18 og folkepensionsalderen. Som følge af levetidsindekseringen af folkepensionsalderen, er dette aldersinterval stigende over perioden.

Kilde: Befolkningsprognosen fra seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.*

Andelen af vestlige indvandrere, som er i den erhvervsaktive alder, ligger på et højt og relativt stabilt niveau i hele fremskrivningsperioden, *jf. figur 2.8*. Det skyldes, at disse indvandrere i høj grad kommer til landet i den erhvervsaktive alder og opholder sig i en kortere årrække – fx i forbindelse med studie eller erhverv. Indvandrere fra vestlige lande forventes således kun i et begrænset omfang at opholde sig i landet efter folkepensionsalderen. Derfor ventes andelen i den erhvervsaktive alder blandt indvandrere fra vestlige lande permanent at udgøre omkring 80 pct.

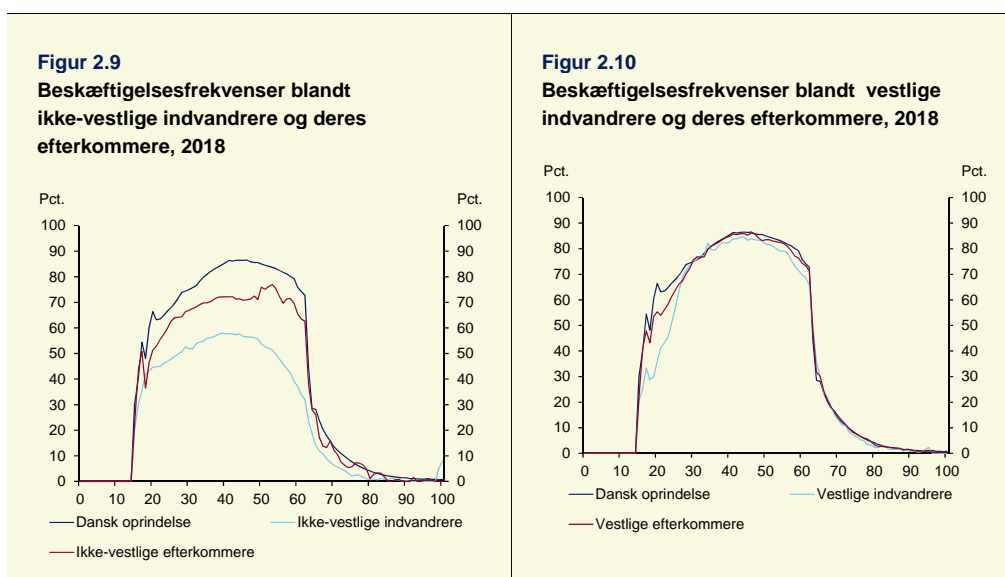
For efterkommere fra vestlige lande falder andelen i den erhvervsaktive alder fra 32 pct. i 2018 til 26 pct. i 2025. Dette dækker over, at herkomstgruppen samlet set forventes at stige over perioden som følge af især flere fødsler, hvorfor andelen i den erhvervsaktive alder aftager i de kommende år. Efter 2025 øges andelen af efterkommere fra vestlige lande, som er i den erhvervsaktive alder, til et niveau som er højere end andelen i den erhvervsaktive alder blandt personer af dansk oprindelse, da gruppen ved udgangen af fremskrivningsperioden endnu ikke i samme omfang som de øvrige herkomstgrupper er repræsenteret blandt aldersgrupperne over folkepensionsalderen.

2.2 Indvandreres og efterkommeres beskæftigelsesomfang

For indvandrere fra både vestlige og ikke-vestlige lande indebærer befolkningsudviklingen umiddelbart et godt udgangspunkt for, at disse grupper kan bidrage positivt til de offentlige finanser, fordi en relativt stor andel af disse befolkningsgrupper kommer i den erhvervsaktive alder i fremskrivningsperioden.

På trods af, at ikke-vestlige indvandrere i hele perioden har en højere andel i den erhvervsaktive alder end personer af dansk oprindelse, er det ikke ensbetydende med, at gruppen i større omfang er i beskæftigelse. Ikke-vestlige indvandrere har således en markant lavere beskæftigelsesfrekvens på tværs af aldersgrupper end personer af dansk oprindelse i 2018, *jf. figur 2.9*.

Ikke-vestlige efterkommere har imidlertid en højere beskæftigelsesfrekvens på tværs af aldersgrupperne end deres forfædre og er således bedre integreret på det danske arbejdsmarked. Men ikke-vestlige efterkommere har dog ligeledes en lavere beskæftigelsesfrekvens end personer af dansk oprindelse.

Anm.: Da 2018 endnu ikke er et historisk år bygger ovenstående på en fremskrivning af de nuværende beskæftigelsesfrekvenser.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018*.

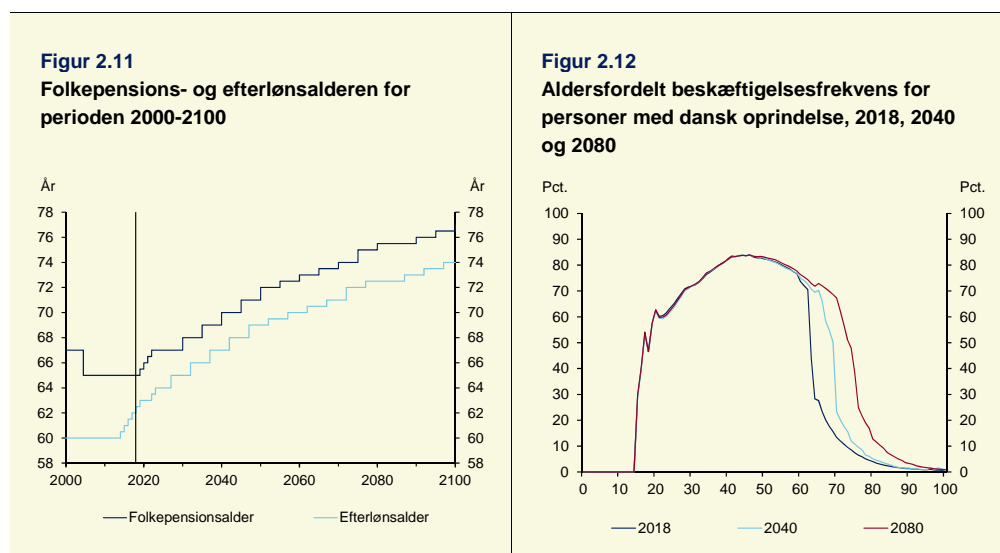
Vestlige indvandrere og deres efterkommere er derimod forholdsvis velintegrede på det danske arbejdsmarked, og deres aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser er således på niveau med personer af dansk oprindelse. Dog har især vestlige indvandrere en relativt lav beskæftigelsesfrekvens i starten af den erhvervsaktive alder, da mange vestlige indvandrere kommer til landet for at studere, *jf. figur 2.10*.

Fremskrivningen af de enkelte befolkningsgruppers beskæftigelsesomfang er baseret på Finansministeriets befolkningsregnskab, der er en detaljeret fremskrivning af befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet opdelt på køn, alder og herkomst. Befolkningsregnskabet tager beregningsteknisk udgangspunkt i de aktuelle beskæftigelses- og overførselsandele i de enkelte befolkningsgrupper men indregner skønnede effekter af bl.a. reformer (fx førtidspensionsreform, dagpengereform), højere uddannelsesniveau, konjunkturalisering og forhøjelse af efterløns- og folkepensionsalderen. Det indebærer, at de aktuelle forskelle

i beskæftigelsesfrekvenserne mellem indvandrere, efterkommere og personer af dansk oprindelse som udgangspunkt videreføres i fremskrivningen.

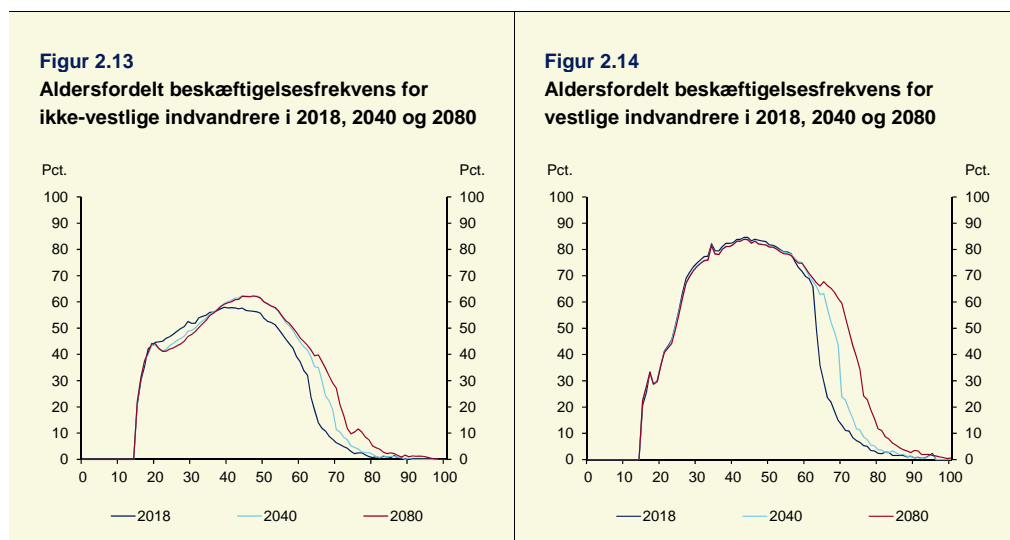
Som følge af de fremtidige ventede stigninger i levetiden forudsættes det, at efterløns- og folkepensionsalderen i de kommende årtier hæves i henhold til principperne for levetidsindekseringen, der blev vedtaget i forbindelse med Velfærdsaftalen fra 2006. Indekseringen indebærer, at folkepensions- og efterlønsalderen reguleres i forhold til den forventede restlevetid for 60-årige ud fra et sigtøjepunkt om, at folkepensionsperioden skal være 14½ år (målt ved middellevetiden for en 60-årig). I 2018 er folkepensionsalderen 65 år, og det er vedtaget, at den stiger til 68 år i 2030. Folkepensionsalderen forventes at stige yderligere til 70 år i 2040, hvis levetiden udvikler sig som forudsat i levetidsprognosen, *jf. figur 2.11*.

I Finansministeriets befolkningsregnskab er der taget højde for levetidsindekseringen i fremskrivningerne ved at forlænge aldersprofilerne for de relevante bestandsfrekvenser (fx førtidspensionister og kontanthjælpsmodtagere) i takt med, at pensionsalderen hæves, *jf. boks 2.2* i slutningen af dette kapitel. Fremskrivningen medfører fx for personer af dansk oprindelse, at det kraftige fald i de aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser ved efterlønsalderen i 2018 udskydes til de 70-årige i 2040 og til de 75-årige i 2080, der er de forventede folkepensionsaldrer i de pågældende år. Desuden øges beskæftigelsen i efterlønsårene, som følge af at færre er medlem af efterlønsordningen. Kort sagt medfører stigningen i folkepensionsalderen for personer af dansk oprindelse, at beskæftigelsesfrekvensen blandt personer i alderstrinnet lige inden folkepensionsalderen holdes relativt uændret, *jf. figur 2.12*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018*.

Udviklingen i beskæftigelsesfrekvensen lige inden folkepensionsalderen blandt ikke-vestlige og vestlige indvandrere ventes ligeledes at forblive relativt uændret, *jf. figur 2.13 og 2.14.*

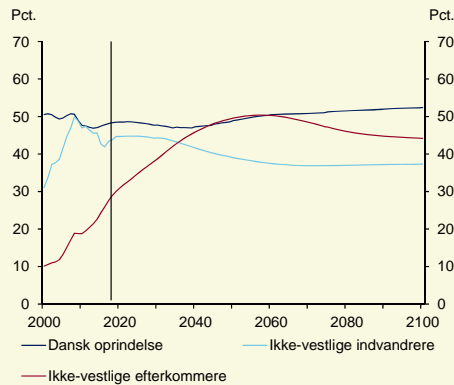

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.*

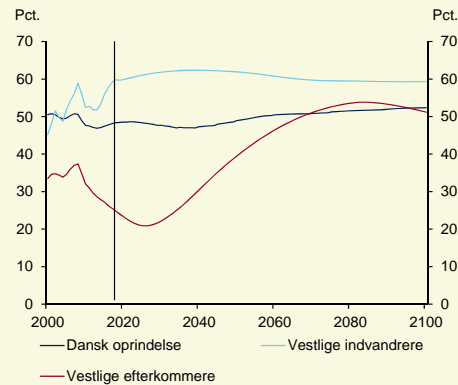
Som nævnt er andelen af ikke-vestlige indvandrere i den erhvervsaktive alder højere i fremskrivningen end for personer af dansk oprindelse. På trods af det ”gunstige udgangspunkt” med en høj andel i den erhvervsaktive alder, indebærer det relativt lave beskæftigelsesomfang for gruppen, at der samlet set er en betydeligt lavere andel af ikke-vestlige indvandrere, der er i beskæftigelse, sammenlignet med personer af dansk oprindelse. I takt med at indvandrere fra ikke-vestlige lande i højere grad bliver repræsenteret i aldersgrupperne over folkepensionsalderen, reduceres beskæftigelsesandelen yderligere for denne gruppe, *jf. figur 2.15.*

I 2018 er det kun omkring 29 pct. af efterkommerne fra ikke-vestlige lande, der er i beskæftigelse, fordi mange i gruppen er børn og unge. Men denne andel øges markant i de kommende årtier i takt med, at efterkommere fra ikke-vestlige lande i højere grad bliver repræsenteret i de erhvervsaktive aldersgrupper – og fra omkring 2035 overstiger beskæftigelsesandelen den tilsvarende andel for indvandrere fra ikke-vestlige lande.

Figur 2.15
Andel i beskæftigelse blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere over perioden 2000-2100

Figur 2.16
Andel i beskæftigelse blandt vestlige indvandrere og efterkommere over perioden 2000-2100

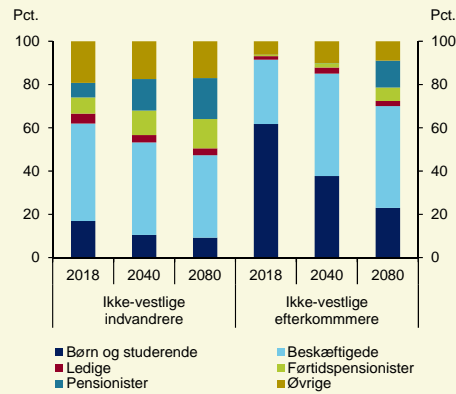
Anm.: Antallet af beskæftigede er sat i forhold til herkomstgruppernes samlede størrelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.*

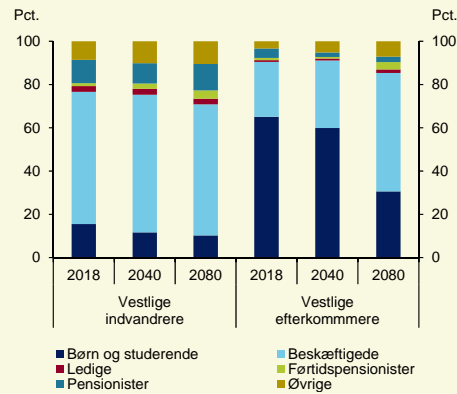
Da vestlige indvandrere primært opholder sig i landet i den erhvervsaktive alder og er velintegreret på det danske arbejdsmarked, har gruppen en højere beskæftigelsesandel end de øvrige herkomstgrupper gennem hele perioden, *jf. figur 2.16.*

Forskelle i beskæftigelsesfrekvenser og ind- og udvandringssandsynligheder mellem indvandrere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande indebærer, at beskæftigelsesandelen i 2080 er næsten 25 pct.point højere for vestlige indvandrere sammenlignet med ikke-vestlige indvandrere. Derimod er andelen af folkepensionister i 2080 omtrent dobbelt så stor for ikke-vestlige indvandrere sammenlignet med vestlige indvandrere, *jf. figur 2.17 og 2.18.* Ikke-vestlige indvandrere er i høj grad overrepræsenteret blandt de socioøkonomiske grupper udenfor arbejdsstyrken. Særligt andelen af ikke-vestlige indvandrere på førtidspension forventes at stige i de kommende årtier.

Figur 2.17
Socioøkonomisk fordeling blandt ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere i udvalgte år

Figur 2.18
Socioøkonomisk fordeling blandt vestlige indvandrere og deres efterkommere i udvalgte år

Anm.: Opgørelsen af de fem socioøkonomiske grupper er baseret på Finansministeriets befolkningsregnskab. Den socioøkonomiske gruppe *øvrige* består af personer udenfor arbejdsstyrken – herunder personer, der ikke modtager nogen form for offentlig ydelse. *Pensionister* består af tjenestemandspensionister samt folkepensionister og efterlønnere uden beskæftigelse. Den høje andel af ikke-vestlige indvandrere blandt øvrige personer udenfor arbejdsstyrken dækker især over, at herkomstgruppen er overrepræsenteret blandt personer, der ikke modtager nogen form for offentlige ydelser samt introduktionsydelses- og kontanthjælpsmodtagere udenfor arbejdsstyrken.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemlistede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018.*

Boks 2.2**Fremskrivningen af bestandsfrekvenser som følge af levetidsindekseringen af efterløns- og folkepensionsalderen**

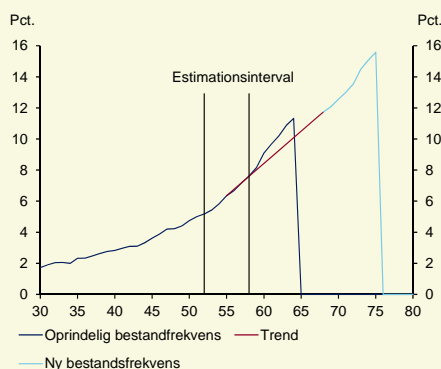
Bestandsfrekvenser angiver andelen af en given demografisk befolkningsgruppe (køn, alder og herkomst), der er i en given socioøkonomisk gruppe. Bestandsfrekvenserne bruges til at fremskrive antallet af personer i en given socioøkonomisk gruppe ud fra en antagelse om uændret adfærd. I fremskrivningen indlægges også skønnede reformvirkninger – herunder virkningen af levetidsindekseringen. Som følge af bl.a. levetidsindekseringen, kan det imidlertid ikke forventes, at andelen af fx 65-årige beskæftigede mænd forbliver den samme i fremtiden som i dag. Derfor forlænges de aldersfordelte bestandsfrekvenser blandt ikke ordinært beskæftigede i takt med, at pensionsalderen hæves.

For socioøkonomiske grupper, hvor de aldersfordelte bestandsfrekvenser er stigende over aldersgrupperne 45-49 eller 52-58, forlænges de aldersfordelte bestandsfrekvenser med den estimerede trend i takt med, at efterløns- og folkepensionsalderen hæves, *jf. figur a*.

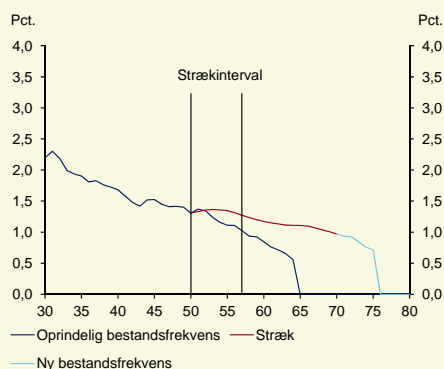
For de øvrige bestandsfrekvenser strækkes de aldersfordelte bestandsfrekvenser i takt med, at pensionsalderen hæves. Konkret er det aldersintervallet 50-57, der strækkes, således at det fx dækker aldersintervallet 50-60, når efterløns- og folkepensionsalderen hæves med tre år, *jf. figur b*.

Da bestandsfrekvensen for ordinært beskæftigede residualberegnes på baggrund af de øvrige socioøkonomiske gruppers bestandsfrekvenser, medfører forlængelsen af aldersprofilerne, at bestandsfrekvensen for ordinært beskæftigede øges for de ældre aldersgrupper over 65 år.

Figur a
Illustration af trendforlængelse:
førtidspensionsfrekvens for årgang 2018,
danske mænd

Figur b
Illustration af stræk:
Kontanthjælpsfrekvens (ikke-jobparate) for
årgang 2018, danske mænd

Anm.: For årgang 2018 er efterlønsalderen 73 år. Det bemærkes, at der er tale om illustrationer af den isolerede virkning af principperne for trendforlængelse og stræk, og frekvenserne i fremskrivningen også påvirkes af andre forhold. Fx afviger fremskrivningen af antallet af ikke-vestlige indvandrere på førtidspension afviger fra ovenstående trendforlængelse af bestandsfrekvenserne. I stedet bygger fremskrivningen for denne gruppe på trendforlængede aldersfordelte transitionsfrekvenser mellem førtidspension, ressourceforløb og de øvrige socioøkonomiske grupper. Fremskrivningen af førtidspensionister på baggrund af transitionsfrekvenser reducerer antallet af ikke-vestlige indvandrere på førtidspension i forhold til fremskrivningen på baggrund af bestandsfrekvenser, da tilgangen til førtidspension har været faldende.

Kilde: Egne beregninger.

3. Nettobidrag til de offentlige finanser over tid

Det danske velfærdssamfund stiller offentlige serviceydelser til rådighed for borgerne. Det drejer sig om fx sundhedsydelser, undervisning, pleje og kulturtilbud. Samtidig udbetales overførselsindkomster til de fleste voksne, som ikke er i beskæftigelse. Både serviceydelserne og overførselsindkomster finansieres gennem skatter og afgifter. Velfærdssamfundet indebærer således en betydelig omfordeling mellem personer med forskellig alder og mellem forskellige indkomstgrupper.

Ved at opgøre herkomstgruppernes nettobidrag over tid, er det blandt andet muligt at illustrere omfordelingen mellem herkomstgrupperne i takt med, at disses alderssammensætning ændres, samt beregne hvor meget de enkelte herkomstgrupper bidrager til den langsigtede holdbarhed af de offentlige finanser.

Fremskrivningen er overordnet baseret på følgende centrale beregningstekniske forudsætninger:

1. Finansministeriets befolkningsregnskab, der fremskriver befolkningens socioøkonomiske fordeling opdelt på køn, alder og herkomst, *jf. kapitel 2*.
2. En registerbaseret opgørelse over de gennemsnitlige indtægts- og udgiftsposter, den primære offentlige saldo består af, for de enkelte befolkningsgrupper (køn, alder, herkomst og socioøkonomisk status).²
3. Den seneste mellemfristede makroøkonomiske fremskrivning af de offentlige finanser, der bl.a. er baseret på Finansministeriets befolkningsregnskab.

Grundprincippet i fremskrivningen er, at for hvert år sammenvejes antallet af personer i befolkningsregnskabet med de beregnede gennemsnitlige indtægter og udgifter opdelt på køn, alder, herkomst og socioøkonomisk status. De enkelte indtægts- og udgiftsposter skaleres efterfølgende, så de afspejler udviklingen i Finansministeriets seneste makroøkonomiske fremskrivning. Metoden indebærer, at de relative forskelle i de gennemsnitlige indtægter og udgifter mellem befolkningsgrupperne fastholdes i fremskrivningen. Metoden svarer dermed til en dekomponering på herkomstgrupper af den eksisterende mellemfristede fremskrivning for den primære offentlige saldo.

² Jf. Finansministeriets analyse *Indvandrere nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018 for dokumentation vedrørende hvordan de offentlige indtægter og udgifter i udgangsåret er fordelt ud på befolkningen.

Fremskrivningen af herkomstgruppernes nettobidrag afviger fra den anvendte metode i Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra april 2018, jf. boks 3.1.

Boks 3.1

Metodeforskelle mellem Finansministeriets registeropgørelse af befolkningsgruppernes nettobidrag for 2015 og Finansministeriets fremskrivning af befolkningsgruppernes nettobidrag

I Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018 fordeles samtlige offentlige indtægter og udgifter (der indgår i den offentlige saldo) på enkeltpersoner på baggrund af Danmarks Statistiks personregister, der indeholder detaljeret information vedrørende fx den enkeltes skattebetalinger, modtagelse af offentlige overførsler og benyttelse af offentlige serviceydelse. Da alle indtægter og udgifter er fordelt på hele befolkningen, kan denne metode bruges til at belyse det aktuelle nettobidrag for en given befolkningsgruppe. Det er således muligt at beregne nettobidraget for fx indvandrere med forskelligt opholdsgrundlag eller personer med forskelligt uddannelsesniveau i 2015. Endvidere er det muligt at undersøge den individuelle variation i nettobidragene indenfor de pågældende befolkningsgrupper. Da der alene ses på et enkelt år, er det imidlertid ikke muligt at undersøge den fremadrettede udvikling i en given befolkningsgruppes nettobidrag til de offentlige finanser.

Nærværende analyse af herkomstgruppernes nettobidrag over tid bygger på beregnede gennemsnitlige indtægter og udgifter (for samtlige poster der indgår i den primære offentlige saldo) fordelt på Finansministeriets befolkningsregnskabs befolkningsgrupper (køn, alder, herkomst og socioøkonomisk status). Ved at samveje antallet af personer i en given befolkningsgruppe med de gennemsnitlige indtægter og udgifter er det derved muligt at beregne befolkningsgruppens nettobidrag til de offentlige finanser.

Detaljeringsgrad

Ved at benytte Finansministeriets befolkningsregnskab, der er en detaljeret fremskrivning af befolkningens socioøkonomiske sammensætning opdelt på køn, alder og herkomst, er det muligt at fremskrive befolkningsgruppernes nettobidrag. Metoden medfører imidlertid, at det kun er muligt at undersøge de befolkningsgrupper, som befolkningsregnskabet opdeler befolkningen i. Eksempelvis er det ikke muligt at undersøge udviklingen i nettobidraget for indvandrere med forskelligt opholdsgrundlag eller personer med forskelligt uddannelsesniveau, da befolkningsregnskabet ikke er opdelt på disse befolkningsgrupper. Da fremskrivningen bygger på beregnede gennemsnitlige indtægter og udgifter, er det endvidere heller ikke muligt at undersøge den individuelle variation indenfor befolkningsregskabets befolkningsgrupper.

Saldobegreb

De to metoder baseres på forskellige saldo-begreber. Den offentlige saldo udgøres af samtlige indtægter og udgifter, mens den primære offentlige saldo ikke medregner offentlige renteindtægter og renteudgifter. Registeropgørelsen tager udgangspunkt i den offentlige saldo (inkl. renter), da opgørelsen forsøger at belyse den samlede virkning på de offentlige finanser, hvorfor alle indtægter og udgifter fordeles. Modsat tager fremskrivningen af befolkningsgruppernes nettobidrag udgangspunkt i den primære saldo (ekskl. renter), da de gængse holdbarhedsberegninger bygger på dette saldobegreb og angiver om forholdet mellem den offentlige gæld og BNP er stabilt. Holdbarhedsberegningerne medregner imidlertid renteindtægter og renteudgifter gennem den anvendte diskonteringsfaktor (jf. den beregnede *finanspolitiske holdbarhedsindikator* og den heraf afledte *varige effekt* på de offentlige finanser i afsnit 3.3. for eksempler på holdbarhedsberegninger).

2018-niveau

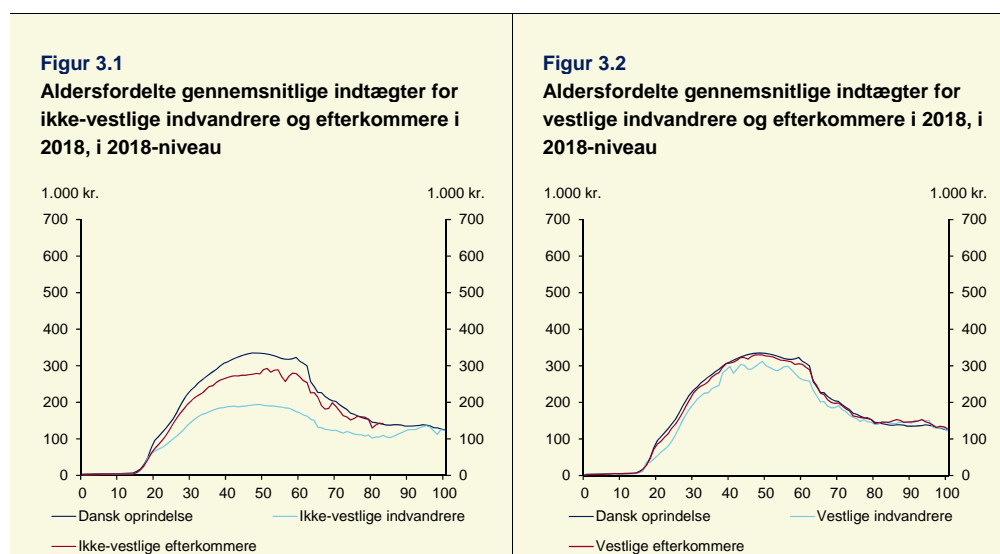
Denne analyse er opgjort i 2018-niveau i modsætning til analysen af *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015*, som var opgjort i 2015-niveau.

3.1 Herkomstgruppernes nettobidrag i år 2018

Dette afsnit tager udgangspunkt i herkomstgruppernes nettobidrag i 2018 for at illustrere, hvordan velfærdsstaten omfordeler mellem aldersgrupper, og hvordan omfordelingen mellem herkomstgrupperne er i udgangspunktet givet deres nuværende alderssammensætning. Omfordelingen foregår ved, at de enkelte borgere i forskelligt omfang betaler skatte- og afgifter og modtager offentlige overførsler og serviceydelser.

Velfærdsstaten finansieres først og fremmest gennem den enkeltes skatte- og afgiftsbetalinger. Da disse er stigende med den enkeltes indkomst, bidrager dette især til at omfordele mellem personer med høje og lave indkomster. Dette medfører ligeledes, at de gennemsnitlige indtægter varierer over livet. Børn og unge indebærer i gennemsnit lave indtægter for de offentlige finanser, mens de gennemsnitlige indtægter er relativt store blandt aldersgrupperne i den erhvervsaktive alder, da gruppen i relativt stort omfang er i beskæftigelse. Personer over folkepensionsalderen indebærer fortsat relativt høje indtægter for de offentlige finanser som følge af især beskatning af pensionsudbetalinger, *jf. figur 3.1 og 3.2.*

De aldersfordelte gennemsnitlige indtægter varierer imidlertid også på tværs af herkomstgrupperne. Ikke-vestlige indvandrere indebærer således i gennemsnit lavere indtægter for de offentlige finanser end jævnaldrende personer af dansk oprindelse. Forskellene er særligt store for alderstrinnene i den erhvervsaktive alder, da ikke-vestlige indvandrere har betydeligt lavere beskæftigelsesfrekvens end personer af dansk oprindelse, *jf. afsnit 2.2*, men forskellene afspejler også, at beskæftigede ikke-vestlige indvandrere i gennemsnit er lavere aflønnet end personer af dansk oprindelse.

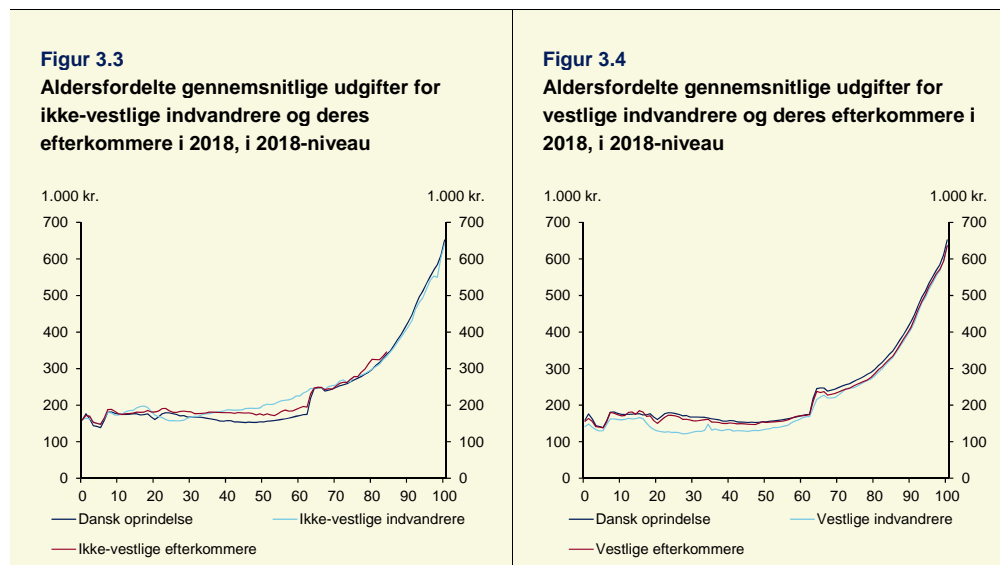
Anm.: I opgørelsen fordeles samtlige indtægtsposter (på den primære saldo) på befolkningsgrupper.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018* og registergrundlaget fra Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018.

Det bemærkes, at ikke-vestlige efterkommere indebærer betydeligt flere indtægter end jævnaldrene ikke-vestlige indvandrere, da befolkningsgruppen er bedre integreret på det danske arbejdsmarked, om end gruppen på trods af dette ligger under niveauet for personer af dansk oprindelse.

Forskellene i de aldersfordelte gennemsnitlige indtægter er betydeligt mindre blandt personer af dansk og vestlig oprindelse, da sidstnævnte er relativt velintegreret på det danske arbejdsmarked.

Udgiftssiden bidrager ligeledes til omfordeling mellem personer. Omfordelingen sker dog ikke i samme omfang mellem personer med lave og høje indkomster, hvilket især afspejler, at det offentlige forbrug – herunder de offentlige serviceydelser – ikke er målrettet personer med lave indkomster. De offentlige serviceydelser er dog i høj grad rettet til personer udenfor den erhvervsaktive alder, idet børn og unge modtager pasning og uddannelse, mens de ældre aldersgrupper i højere omfang modtager sundhedsydelser. De offentlige overførsler er til gengæld rettet mod voksne personer med lave indkomster. De offentlige overførsler bidrager derfor især til omfordeling mellem voksne personer med lave og høje indkomster.

De offentlige serviceydelser og overførsler bidrager til, at de aldersfordelte gennemsnitlige udgifter er relativt flade indtil folkepensionsalderen, hvorfra de stiger kraftigt som følge af især udgifter til folkepension og sundhedsydelser, *jf. figur 3.3 og 3.4.*

Anm.: Opgørelserne er foretaget ved at fordele samtlige udgiftsposter, der indgår i den primære saldo, på befolkningsgrupper.

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

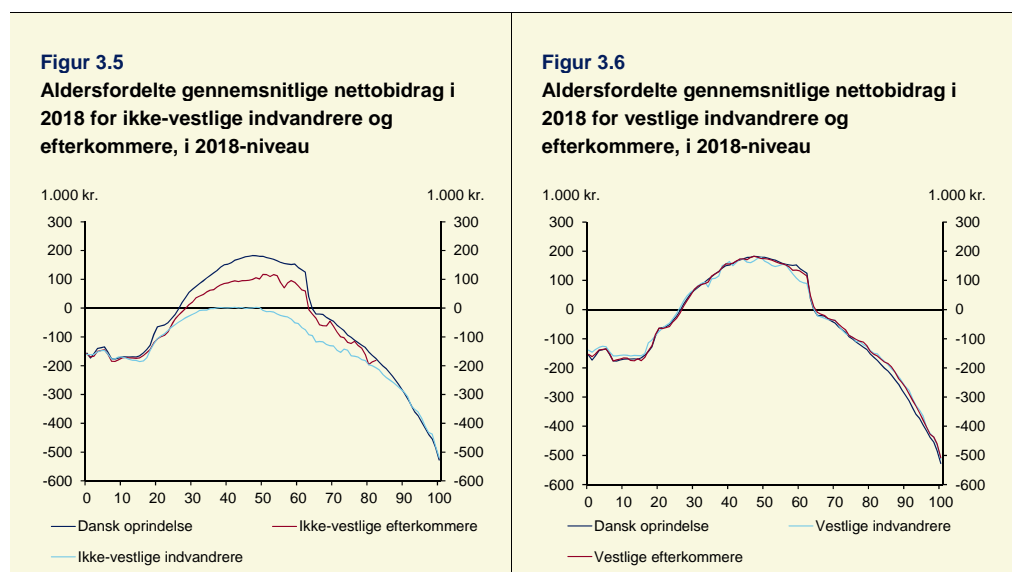
Da de offentlige udgifter i mindre omfang end de offentlige indtægter følger den enkeltes indkomst, er forskellene i herkomstgruppernes aldersfordelte gennemsnitlige udgifter mindre udtalte. Ikke-vestlige indvandrere indebærer dog en mar-

kant større gennemsnitlig udgift end personer af dansk oprindelse, da gruppen især modtager mere i offentlige overførsler. Denne forskel er stigende indtil folkepensionsalderen, da ikke-vestlige indvandrere i større omfang end personer af dansk oprindelse forlader arbejdsstyrken inden folkepensionsalderen. Endelig trækker ikke-vestlige indvandrere i højere grad på de offentlige serviceudgifter til bl.a. udsatte børn og unge, retsvæsen samt asylsystemet.³

Aldersprofilerne for de offentlige indtægter og udgifter indebærer, at det gennemsnitlige nettobidrag er positivt blandt personer af dansk oprindelse i alderen 27-64 år og negativt for de øvrige aldersgrupper, *jf. figur 3.5*.

Ikke-vestlige indvandrere indebærer derimod i gennemsnit en nettoudgift for de offentlige finanser på tværs af stort set samtlige aldersgrupper – også blandt de fleste aldersgrupper i den erhvervsaktive alder. Ikke-vestlige efterkommeres nettobidrag er positivt i omtrent det samme aldersinterval som personer af dansk oprindelse. Gruppen indebærer dog lavere nettoindtægter i den erhvervsaktive alder end personer af dansk oprindelse.

For vestlige indvandrere og deres efterkommere er det gennemsnitlige nettobidrag omtrent på niveau med nettobidraget for personer af dansk oprindelse i de enkelte aldersgrupper, *jf. figur 3.6*.

Anm.: Da der er meget få vestlige og ikke-vestlige efterkommere blandt de ældre aldersgrupper, er de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag fremkommet som et vægtet gennemsnit af personer af dansk oprindelse og henholdsvis vestlige og ikke-vestlige indvanderes aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag. Beregningen er foretaget for alle socioøkonomiske grupper.

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

³ Udgifterne til asyl er i fremskrivningen alene henført til ikke-vestlige indvandrere, hvor den gennemsnitlige enhedspris er sammenvægtet med Udlændinge og Integrationsministeriets prognose over asylmodtagere. Prognosen medfører, at antallet der modtager asylmodtagere i 2022 udgør ca. 600 personer, hvilket er fastholdt fremadrettet ved fordelingen af udgifterne til asyl.

Den store variation i de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag på tværs af herkomstgrupperne medfører, at forskelle i herkomstgruppernes alderssammensætning påvirker gruppens gennemsnitlige nettobidrag.

Både vestlige og ikke-vestlige indvandrere består i 2018 fortrinsvis af personer i den erhvervsaktive alder. Det bidrager isoleret set til at øge disse herkomstgruppers nettobidrag, da personer i den erhvervsaktive alder i højere omfang er i beskæftigelse. På trods af at begge herkomstgrupper er koncentreret i den erhvervsaktive alder ventes grupperne at bidrage meget forskelligt til de offentlige finanser. Vestlige indvandrere ventes således i 2018 at udgøre en nettoindtægt på 11 mia. kr., mens ikke-vestlige indvandrere ventes at udgøre en nettoudgift på 18 mia. kr., hvilket især afspejler, at ikke-vestlige indvandrere har lav tilknytning til arbejdsmarkedet, *jf. tabel 3.1.*

Vestlige og ikke-vestlige efterkommere består i 2018 fortrinsvis af børn og unge, der er forbundet med store udgifter til bl.a. pasning og uddannelse. Det er den primære årsag til, at disse herkomstgrupper er en nettoudgift for de offentlige finanser på hhv. 2 mia. kr. og 17 mia. kr. Den store forskel mellem efterkommere af vestlige og ikke-vestlige indvandrere skyldes især, at førstnævnte er en relativt lille gruppe. Dertil kommer at vestlige efterkommere i den erhvervsaktive alder i gennemsnit bidrager mere til de offentlige finanser end ikke-vestlige efterkommere.

Tabel 3.1
Herkomstgruppernes nettobidrag til de offentlige finanser i 2018, 2018-niveau

	Nettobidrag	Antal personer	Gnst. nettobidrag
	Mia. kr.	1.000 personer	1.000 kr.
Hele befolkningen	-10	5.799	-2
Ikke-vestlig oprindelse	-34	503	-67
- Ikke-vestlige indvandrere	-16	350	-47
- Ikke-vestlige efterkommere	-17	152	-113
Vestlig oprindelse	9	281	32
- Vestlige indvandrere	11	252	45
- Vestlige efterkommere	-2	30	-83
Dansk oprindelse	14	5.015	3

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

3.2 Herkomstgruppernes nettobidrag frem til år 2100

Som nævnt har alderssammensætning stor betydning for herkomstgruppernes nettobidrag til de offentlige finanser, og med udsigt til markante aldersforskydninger for både indvandrere og efterkommere vil det påvirke udviklingen i nettobidraget i de kommende årtier.

Grundprincippet i fremskrivningen er en sammenvejning af udviklingen i befolkningsregnskabet med de beregnede gennemsnitlige indtægter og udgifter.

De enkelte indtægts- og udgiftsposter skaleres efterfølgende til grundforløbet i Finansministeriets mellemfristede fremskrivning af de offentlige finanser.

I fremskrivningen foretages der dog tre korrektioner af de gennemsnitlige offentlige indtægter og udgifter, der afviger fra ovenstående princip:

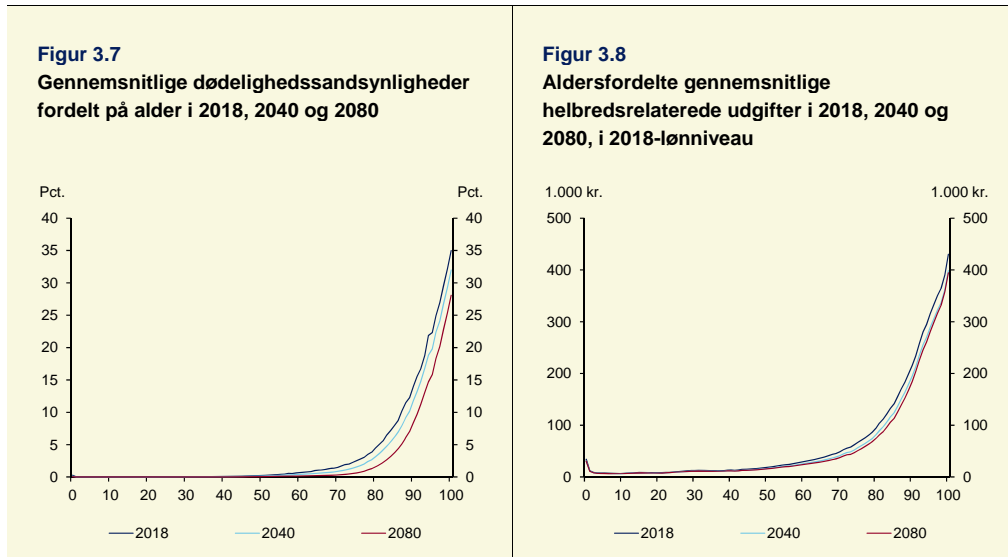
1. De helbredsrelaterede offentlige serviceudgifter korrigeres for sund aldring i takt med, at levetiden øges i fremskrivningen.
2. Skatteindbetalinger af pensionsudbetalinger korrigeres for modningen af arbejdsmarkedspensionsordninger mv.
3. Aldersprofilerne for indtægts- og udgiftsposterne forlænges som følge af levetidsindekseringen af pensionsalderen.

Punkt 1 og 3 er umiddelbare konsekvenser af den forudsatte stigning i befolkningens levetid i fremskrivningen. Således ventes dødeligheden at falde over fremskrivningsperioden, *jf. figur 3.7*.

Forudsætningerne om sund aldring betyder en forbedret sundhedstilstand i befolkningen, som afspejles i en forlænget levetid for en given aldersgruppe. Det mindsker isoleret set det demografisk betingede pres på de offentlige udgifter. Imidlertid medfører stigningen i levealderen også, at der kommer flere ældre, der trækker på de offentlige sundhedsudgifter. Korrektionen af sund aldring foretages for helbredsrelaterede udgifter, som fx udgifter til hospitaler, medicin, plejehjem og hjemmehjælp. Korrektionen følger udviklingen i befolkningens dødeligheder, og medfører at de aldersfordelte helbredsrelaterede udgifter udskydes, i takt med at de aldersbetingede dødeligheder falder, *jf. figur 3.8*.

I befolkningsfremskrivningen, der ligger til grund for denne analyse, er det antaget, at de køn- og aldersspecifikke dødeligheder ikke varierer mellem herkomstgrupperne. Nogle undersøgelser finder imidlertid, at indvandrere fra såvel vestlige som ikke-vestlige lande har lavere dødeligheder end personer af dansk oprindelse. Hvis det er tilfældet, vil det bidrage til at de helbredsrelaterede udgifter i fremskrivningen undervurderes for indvandrere, da gruppen som følge af den

længere levetid vil have flere år med træk på offentlige udgifter til fx sundhed og pleje.

Anm.: Ovenstående dødelighedssandsynligheder afspejler de ubetingede sandsynligheder for at dø ved de pågældende alderstrin. De helbredsrelaterede udgifter dækker over udgifterne til hospitalsvæsen, sygesikring, medicin, plejehjem og hjemmehjælp.

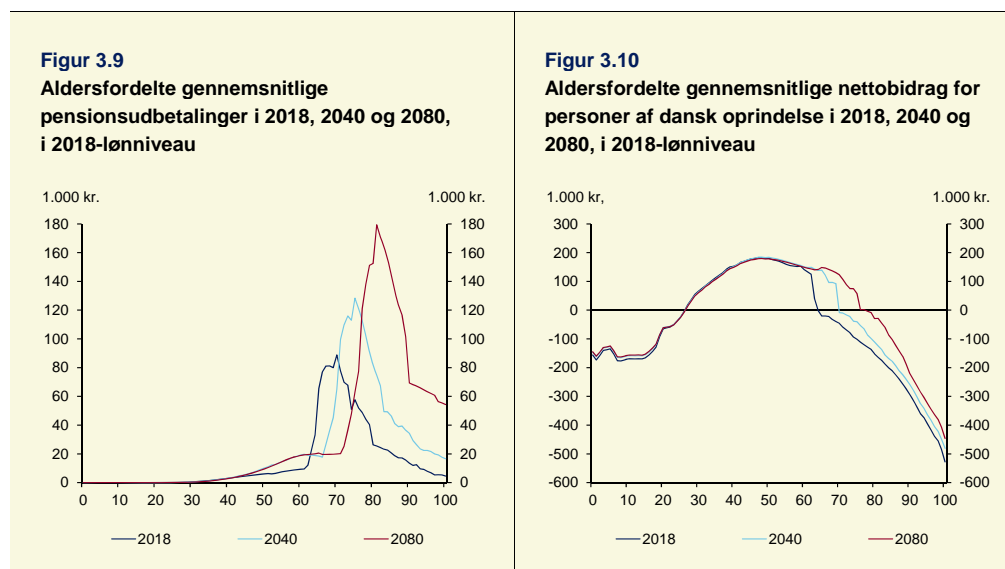
Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

Det anvendte registergrundlag afspejler beskatningen af pensionsudbetalinger for 2015, og tager således ikke højde for modningen af arbejdsmarkedspensioner. På det private arbejdsmarked blev arbejdsmarkedspensioner for alvor udbredt i starten af 1990'erne med indgåelse af pensionsaftaler i LO/DA overenskomsterne. Siden er bidragsatsen til pensionerne på dette område gradvist blevet hævet, så de i 2010 nåede det aktuelle niveau på omkring 12 pct. af lønnen på LO/DA-området. De generationer, der udgør pensionisterne i 2015, har således ikke været omfattet af disse pensionsordninger gennem hele arbejdslivet, og disse generationer har derfor relativt små pensionsformuer, hvorimod fremtidige generationer af pensionister forventes at have opbygget betydeligt større formuer.

Modningen af arbejdsmarkedspensionsordningerne bidrager til, at aldersgrupperne over folkepensionsalderen fremover i højere grad bidrager til indtægtssiden som følge af beskatningen af pensionsudbetalinger, *jf. figur 3.9*. Da særligt ikke-vestlige indvandrere har lav tilknytning til arbejdsmarkedet, i gennemsnit er relativt lavt aflønnet og i mindre omfang indbetaler til en arbejdsmarkedspension, medfører modningen af pensionssystemet, at gruppen ikke vil få øget sine skattebetalinger af pensionsudbetalinger i samme omfang som for de øvrige herkomstgrupper.

Korrektionen for levetidsindekseringen af pensionsalderen sker først og fremmest gennem Finansministeriets befolkningsregnskab, idet fx andelen af beskæftigede i de ældre aldersgrupper øges i takt med, at pensionsalderen øges, *jf. boks 2.2*. Derudover "strækkes" de beregnede aldersfordelte gennemsnitlige indtægter

og udgifter på tværs af køn, herkomst og socioøkonomisk gruppe. De anvendte beregningstekniske forudsætninger medfører, at en beskæftiget person lige før folkepensionsalderen som udgangspunkt bidrager med omtrent det samme i hele fremskrivningsperioden.

Anm.: Pensionsudbetalinger fra ratepension, livrente og ATP er indeholdt i figur 3.7. De aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag er opgjort ved den primære offentlige saldo.

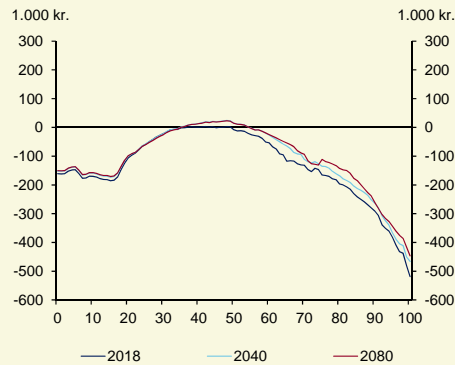
Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

De lavere sundhedsudgifter som følge af sund aldring, modningen af arbejdsmarkedspensionsordninger og levetidsindekseringen af pensionsalderen medfører, at de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag ændres i fremskrivningsperioden. Som følge af levetidsindekseringen af folkepensionsalderen, forventes det eksempelvis, at de yngre generationer har flere år på arbejdsmarkedet, hvilket bidrager til, at det gennemsnitlige nettobidrag er positivt for flere af de ældre aldersgrupper i fx 2040 end i 2018, *jf. figur 3.10*. Indregningen af sund aldring og stigningen i pensionsudbetalinger trækker i samme retning.

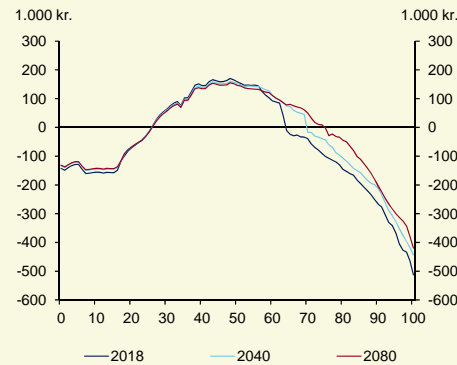
For ikke-vestlige indvandrere medfører ovenstående forhold ligeledes en stigningen i de ældre aldersgruppers nettobidrag. Stigningen er imidlertid relativt lav, da en stor del af personerne i aldersgrupperne inden folkepensionsalderen allerede i dag har forladt arbejdsstyrken. Idet ikke-vestlige indvandrere har lavere pensionsindbetalinger end personer af dansk oprindelse, bidrager modningen af arbejdsmarkedspensioner i mindre omfang til at øge gruppens nettobidrag, *jf. figur 3.11*.

Ovenstående korrektioner medfører, at stigningen i de ældre aldersgruppers nettobidrag er større for vestlige indvandrere end ikke-vestlige indvandrere. Den er dog mindre end blandt personer af dansk oprindelse, *jf. figur 3.12*.

Figur 3.11
Aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag for ikke-vestlige indvandrere i 2018, 2040 og 2080, i 2018-lønniveau

Figur 3.12
Aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag for vestlige indvandrere i 2018, 2040 og 2080, i 2018-lønniveau

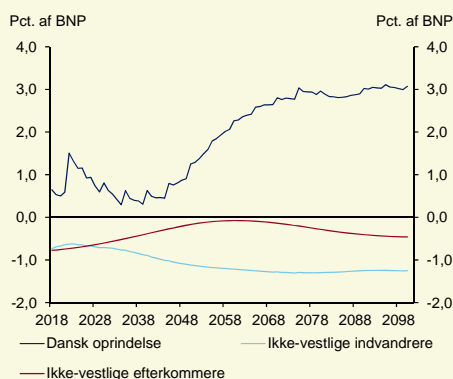
Anm.: De aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag er opgjort ved den primære offentlige saldo (ekskl. renter).

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

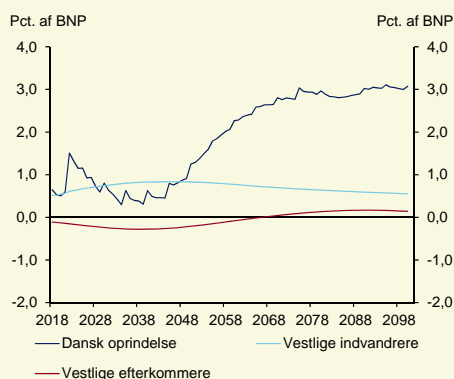
Udviklingen i de årlige nettobidrag for personer af dansk oprindelse afspejler udviklingen i den primære saldo. Fremskrivningen af befolkningsgruppens nettobidrag afspejler dermed den såkaldte hængekøjeudfordring i årene omkring 2040-2045, hvor den primære saldo er negativ. Denne hængekøjeudfordring afspejler for det *første*, at de generationer, der trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet, i de kommende årtier vil være større end de generationer, som træder ind på arbejdsmarkedet, *jf. kapitel 2*. For det *andet* afspejler hængekøjeudfordringen, at de generationer, der går på pension i løbet af de nærmeste årtier, har udsigt til en længere pensionsperiode end både tidligere og kommende generationer. Det skyldes blandt andet, at middellevetiden i det seneste årti er steget mere end forventet.

Det samlede nettobidrag for personer af dansk oprindelse falder derfor i fremskrivningen fra 2022 til 2040. Modningen af pensionssystemet og levetidsindekseringen af folkepensionsalderen bidrager til at mindske hængekøjen blandt personer af dansk oprindelse. I de efterfølgende årtier ventes nettobidraget fra personer af dansk oprindelse at stige i takt med, at de store efterkrigsgenerationer udgør en stadig mindre andel af befolkningen. *jf. figur 3.13*. Det skal dog understreges, at de positive nettobidrag for personer af dansk oprindelse forudsætter betydelige forbedringer af beskæftigelsen for personer af dansk oprindelse i takt med, at folkepensionsalderen hæves.

Figur 3.13
Årlige nettobidrag som pct. af BNP blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere

Figur 3.14
Årlige nettobidrag som pct. af BNP blandt vestlige indvandrere og efterkommere

Anm.: Herkomstgruppernes årlige nettobidrag er målt ved den primære offentlige saldo dvs. ekskl. renter. Hængekøjeudfordringen illustreres normalt ved den offentlige saldo inkl. renter.

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

Ikke-vestlige indvandrere udgør i dag en nettoudgift for de offentlige finanser på 16 mia. kr. svarende til 0,7 pct. af BNP. Fremadrettet ventes gruppen i højere grad at være repræsenteret i aldersgrupperne over folkepensionsalderen, hvilket bidrager til, at nettoudgiften stiger til ca. 1,3 pct. af BNP i 2070.

Ikke-vestlige efterkommere udgør i 2018 en nettoudgift på 17 mia. kr. svarende til 0,8 pct. af BNP. I takt med at gruppen i højere grad bliver repræsenteret i de erhvervsaktive aldersgrupper, ventes gruppen i højere grad at bidrage positivt til de offentlige finanser. På sigt ventes ikke-vestlige efterkommere fortsat at være en nettoudgift, da gruppen antages at have en relativt lav beskæftigelsesfrekvens sammenlignet med jævnaldrende personer af dansk oprindelse. Fra omkring 2060 ventes gruppens nettobidrag at falde i takt med, at ikke-vestlige efterkommere bliver repræsenteret i aldersgrupperne over folkepensionsalderen.

Vestlige indvandrere bidrager i hele fremskrivningsperioden positivt til de offentlige finanser, fordi gruppen er velintegreret på det danske arbejdsmarked og især opholder sig i Danmark i den erhvervsaktive alder. Endvidere ventes gruppens nettobidrag at stige fra knap 0,5 pct. af BNP i 2018 til ca. 0,8 pct. BNP i 2050, idet gruppen udgør en stigende andel af personer i den erhvervsaktive alder, *jf. figur 3.14.*

Vestlige efterkommere udgør en nettoudgift på 0,1 pct. af BNP i 2018, da gruppen er relativt lille og især består af børn. Frem mod 2040 øges nettoudgiften for denne gruppe som følge af en forholdsvis stor stigning i antallet af børn og unge i gruppen. I de efterfølgende årtier øges andelen i den erhvervsaktive alder, hvilket vil medføre en stigning i gruppens nettobidrag, som på lang sigt ventes at udgøre en nettoindtægt på godt 0,1 pct. af BNP i 2100.

3.3 Holdbarhedsberegninger for herkomstgrupperne

I den seneste mellemfristede fremskrivning skønnes den planlagte finanspolitik at være holdbar målt ved den finanspolitiske holdbarhedsindikator, som er opgjort til ca. 1,2 pct. af BNP, *jf. tabel 3.2.*

Tabel 3.2

Dekomponering af holdbarhedsindikatoren (HBI) på herkomstgrupper, 2018-niveau

	HBI	Varig effekt på de offentlige finanser	Effekt på de offentlige finanser i 2018
	Pct. af BNP	Mia. kr. pr. år	Mia. kr.
Hele befolkningen	1,2	27	-10
Ikke-vestlig oprindelse	-1,5	-33	-34
- Ikke-vestlige indvandrere	-1,1	-24	-16
- Ikke-vestlige efterkommere	-0,4	-9	-17
Vestlig oprindelse	0,6	14	9
- Vestlige indvandrere	0,7	15	11
- Vestlige efterkommere	0,0	-1	-2
Dansk oprindelse	2,1	46	14

Anm.: Opgjort i 2018-niveau. Herkomstgruppernes bidrag til holdbarhedsindikatoren er alene beregnet ud fra deres nettobidrag fra 2018 og frem.

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

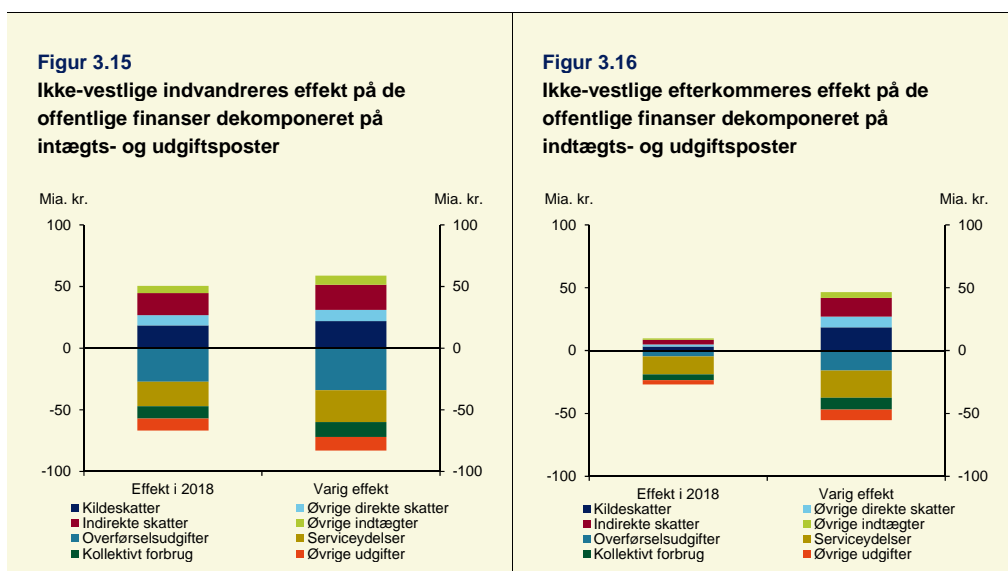
Holdbarhedsindikatoren angiver den permanente hypotetiske finanspolitiske lempelse, der medfører, at finanspolitikken netop kan videreføres uden, at forholdet mellem den offentlige gæld og BNP eksploderer. En holdbarhedsindikator på 1,2 pct. af BNP svarer i princippet til, at det offentlige forbrug varigt kan øges med 27 mia. kr. pr. år, eller skatterne kan nedsættes tilsvarende.

Den positive holdbarhedsindikator afspejler, at der på meget lang sigt er udsigt til, at de offentlige finanser genoprettes i fremskrivningen under forudsætning af, at folkepensionsalderen indhenter de allerede indtrufne stigninger i middellevetiden, og pensionsperioden dermed bringes ned på det planlagte niveau. Holdbarheden af finanspolitikken bygger således på beregningstekniske overskud på de offentlige finanser, som i fremskrivningen optræder efter 2050. Derfor er en positiv finanspolitisk holdbarhedsindikator ikke i sig selv tilstrækkelig til at sikre høj troværdighed om dansk økonomi og den fremtidige finansiering af velfærdssamfundet. Det er også nødvendigt med en troværdig udvikling i den offentlige saldo, så holdbarheden ikke kun er baseret på hypotetiske offentlige indtægter mange år ude i fremtiden.

På baggrund af fremskrivningen af den primære offentlige saldo for de enkelte

herkomstgrupper kan bidrage til holdbarhedsindikatoren for hver af de fem herkomstgrupper beregnes.

Personer med dansk oprindelse indebærer et nettobidrag på 14 mia. kr. i 2018, men befolkningsgruppen ventes varigt at indebære en nettoindtægt på 46 mia. kr. pr. år. Forskellen mellem nettobidraget i 2018 og det varige bidrag til de offentlige finanser afspejler bl.a., at den offentlige saldo i 2018 ligger under dets strukturelle niveau, hvilket særligt gælder PAL-skatten, som overvejende henføres til personer af dansk oprindelse, da gruppen har store pensionsformuer. Dertil kommer, at befolkningsgruppens store varige bidrag er et resultat af, at gruppen efter 2060 ventes at bidrage meget positivt til de offentlige finanser, bl.a. som følge af ændret alderssammensætning og øget beskæftigelse, *jf. afsnit 3.2*.

Anm.: Effekten på de offentlige finanser er opgjort i mia. kr. i 2018-niveau.

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

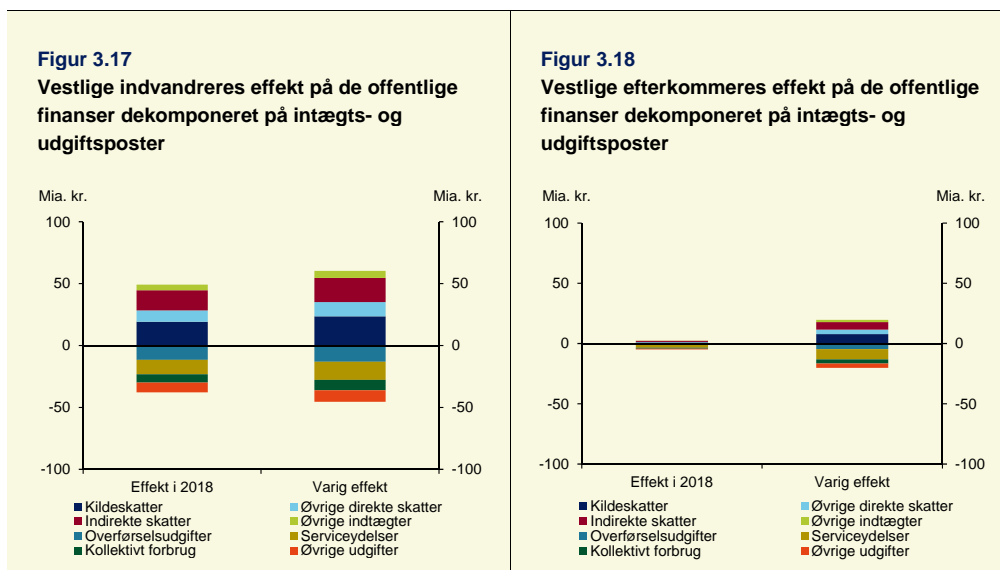
Ikke-vestlige indvandrere bidrager negativt til holdbarhedsindikatoren med 1,1 pct.point svarende til, at gruppen varigt belaster de offentlige finanser med godt 24 mia. kr. pr. år. Herkomstgruppen forventes i 2018 at have et negativt nettobidrag til de offentlige finanser på 16 mia. kr. At den varige effekt på de offentlige finanser er mere negativ end gruppens nettobidrag i 2018 skyldes, at ikke-vestlige indvandrere i dag er overrepræsenteret i den erhvervsaktive alder. Som tidligere nævnt ventes herkomstgruppen i de kommende årtier i højere omfang at blive repræsenteret i de ældre aldersgrupper, der typisk belaster de offentlige finanser i form af træk på de offentlige serviceydelser til fx sundhed og pleje, og som i større omfang modtager offentlige overførsler som fx folkepension og boligydelse, *jf. figur 3.15*.

Ikke-vestlige efterkommere bidrager ligeledes negativt til holdbarhedsindikatoren med 0,4 pct.point, svarende til en varig effekt på de offentlige finanser på 9 mia. kr. pr. år. Den varige nettoudgift er således lavere end gruppens træk på de of-

fentlige finanser i 2018, fordi ikke-vestlige efterkommere i stigende grad bliver repræsenteret i den erhvervsaktive alder, og dermed i de kommende årtier i højere grad ventes at bidrage til indtægtsiden i form direkte og indirekte skatter, *jf. figur 3.16.*

Vestlige indvandrere bidrager isoleret set til at styrke holdbarheden af de offentlige finanser med 15 mia. kr., fordi gruppen er velintegreret på det danske arbejdsmarked og i større omfang genudvander inden folkepensionsalderen. De offentlige finanser nyder således godt af, at befolkningsgruppen opholder sig i de aldersgrupper, der især bidrager til indtægtsiden, og i mindre omfang opholder sig i landet i de aldersgrupper, der trækker på de offentlige udgifter, *jf. figur 3.17.*

Vestlige efterkommere er en relativt lille befolkningsgruppe i hele fremskrivningsperioden, og påvirker ikke i nævneværdigt omfang den finanspolitiske holdbarhed. De varige indtægter balancerer således med de varige udgifter, *jf. figur 3.18.*

Anm.: Effekten på de offentlige finanser er opgjort i 2018-niveau.

Kilde: Se figur 3.1 og 3.2.

4. Nettobidrag over livsforløbet

For at undersøge herkomstgruppernes bidrag til de offentlige finanser over livet, tager dette kapitel udgangspunkt i nutidsværdien af generation 2018's nettobidrag til de offentlige finanser over livsforløbet.

Livsforløbsberegningerne bygger på fremskrivningen fra foregående kapitel, hvor alene personer født i 2018 følges. Ved at følge en hel generation over livet, påvirkes beregningerne ikke af herkomstgruppernes alderssammensætning i udgangsåret. Dermed opnås en større sammenlignelighed mellem herkomstgrupperne.

Metoden sikrer endvidere, at den potentielle besparelse for det offentlige, ved at indvandrere der typisk kommer til landet efter endt uddannelse og forlader landet igen inden folkepensionsalderen, medregnes.

Kapitlet afsluttes med beregninger for nulevende og fremtidige generationers nettobidrag over deres restlevetid samt en dekomponering af holdbarhedsindikatoren på disse generationer.

4.1 Nettobidrag over livsforløb for generation 2018

I det følgende præsenteres livsforløbsberegninger for generation 2018's nettobidrag til de offentlige finanser fordelt på de fem herkomstgrupper. Det skal understreges, at sådanne beregninger er behæftet med stor usikkerhed, da de bl.a. er baseret på antagelser om, at de observerede forskelle mellem nulevende befolkningsgruppernes adfærd som udgangspunkt videreføres i fremskrivningen.

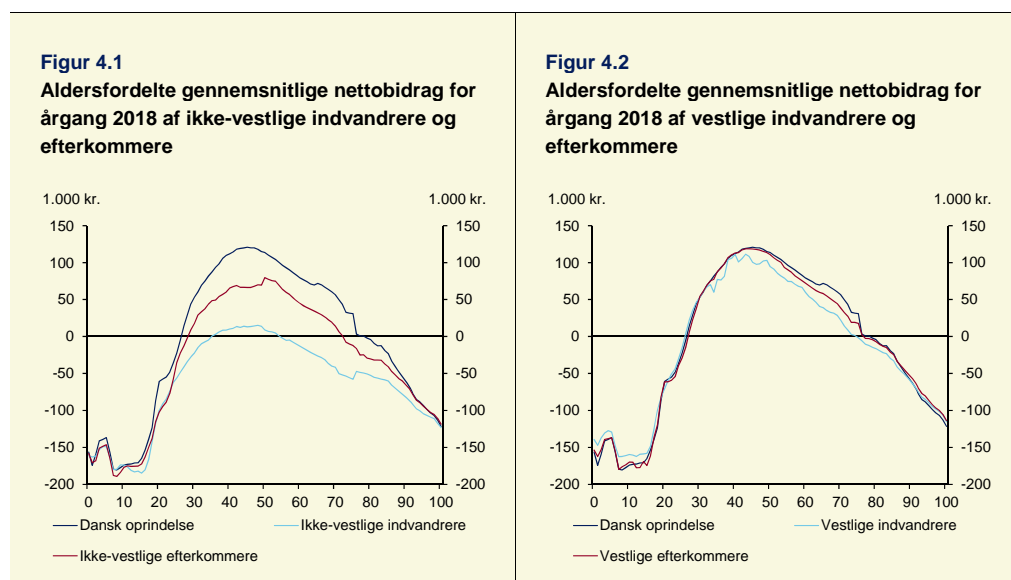
I livsforløbsberegningerne er de fremtidige nettobidrag diskonteret med den implicitte rente på offentlige gæld, der på sigt er 4,5 pct., svarende til en vækst-korrigeret realrente på knap 1,7 pct. Diskonteringen medfører, at nettobidragene senere i livet vægtes lavere end nettobidragene tidligere i livet. Valget om, at de offentlige udgifter til daginstitution og uddannelse mv. pålægges de børn og unge, der går i daginstitution eller er under uddannelse og ikke deres forældre, har derfor stor betydning, da disse udgifter ligger i starten af livet og derfor vægtes højere som følge af diskonteringen. Hvis udgifterne derimod havde været pålagt forældrene, ville de diskonterede udgifter derfor have været lavere. Valget medfører endvidere, at de pågældende udgifter i høj grad forskydes fra indvandrere til deres efterkommere.

Udviklingen i de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag for generation 2018 følger udviklingen i de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag fra afsnit 3.1. Forskellene mellem herkomstgruppernes aldersfordelte gennemsnitlige netto-

bidrag afspejler først og fremmest tilknytningen til arbejdsmarkedet. Personer af dansk oprindelse (fra årgang 2018) bidrager i gennemsnit positivt til de offentlige finanser på alle alderstrin fra 27 til 79 år.

I gennemsnit bidrager ikke-vestlige indvandrere kun i et begrænset omfang positivt til de offentlige finanser i den erhvervsaktive alder. Blandt ikke-vestlige efterkommere ligger de gennemsnitlige nettobidrag mellem niveauet for ikke-vestlige indvandrere og personer af dansk oprindelse. Gruppen bidrager i gennemsnit positivt til de offentlige finanser for aldersgrupperne af 29-72-årige, *jf. figur 4.1*.

Blandt vestlige indvandrere og deres efterkommere er det gennemsnitlige nettobidrag omtrent på niveau med personer af dansk oprindelse, *jf. figur 4.2*.

Anm.: Nettobidragene er diskonterede med den implicite rente på offentlig gæld, der på sigt svarer til en vækstkorrigeret realrente på knap 1,7 pct.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018* og registergrundlaget fra Finansministeriets analyse *Indvanderes nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018.

Da antallet af personer, der lever/opholder sig i landet blandt de fem herkomstgrupper, varierer over generationens livsforløb er de aldersfordelte gennemsnitlige nettobidrag ikke tilstrækkelige til at sammenligne herkomstgruppernes nettobidrag over livet for en generation. Det samlede nettobidrag afhænger i høj grad af, hvor længe generationen lever og opholder sig i landet.

Antallet af 0-årige i 2018 af dansk oprindelse er ca. 55.000. Herefter forventes generationen af dansk oprindelse at stige til 56.000 frem mod det 18. leveår som følge af genindvandring af danskere født i udlandet. Antallet i generation 2018 falder til ca. 55.000 personer ved det 30. leveår – primært som følge af udvandring. I de efterfølgende aldersgrupper er antallet af personer relativt stabilt indtil det 60. leveår, hvorfra antallet i generationen er svagt faldende som følge af, at dødeligheden stiger for de efterfølgende aldersgrupper. Således forventes der at

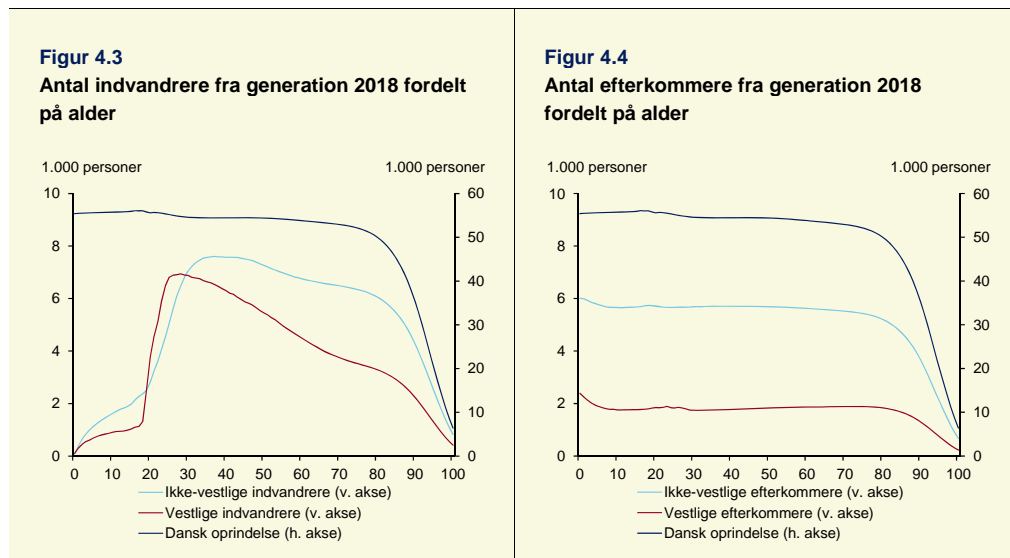
være ca. 50.000 tilbageværende personer ved det 80. leveår. Herefter stiger dødeligheden markant, hvorfor der kun forventes at være ca. 6.000 tilbageværende personer ved det 100. leveår, *jf. figur 4.3*.

Antallet af ikke-vestlige indvandrere i generation 2018 er naturligvis langt lavere end antallet af personer af dansk oprindelse, men udviklingen i antallet af personer i de forskellige aldergrupper følger også en helt anderledes udvikling. Således er der næsten ingen 0-årige indvandrere fra ikke-vestlige lande i Danmark. Antallet af ikke-vestlige indvandrere forventes at være svagt stigende som følge af indvandringen frem til det 18. leveår, hvor gruppen udgør ca. 2.500 personer. Herfra forventes antallet at stige kraftigt og forventes at toppe i starten af 30'erne med ca. 7.500 personer. Da ikke-vestlige indvandrere i relativt lavt omfang genudvandrer, falder antallet kun relativt svagt frem til det 80. levende år.

Udviklingen i antallet af vestlige indvandrere forventes at afvige fra udviklingen i antallet af ikke-vestlige indvandrere. I lighed er der næsten ingen 0-årige vestlige indvandrere i landet. Antallet af vestlige indvandrere forventes dog at stige langsommere og udgør således alene 1.300 personer ved det 18. leveår. Over de efterfølgende aldersgrupper stiger antallet kraftigt og toppe i slutningen af 20'erne med ca. 7.000 personer. Herefter falder antallet af vestlige indvandrere som følge af relativt høje genudvandringssandsynligheder.

Antallet af nyfødte ikke-vestlige og vestlige efterkommere i generation 2018 er henholdsvis ca. 6.000 og 2.400 i 2018. Der er således en relativt stor forskel i antallet i de to herkomstgrupper i udgangspunktet. Da ikke-vestlige og vestlige efterkommere forventes at opholde sig i landet det meste af deres liv, udvikler antallet af personer i de to herkomstgrupper sig stort set parallelt med antallet af personer af dansk oprindelse, *jf. figur 4.4*.

Det understreges, at fremskrivningen af antallet af personer fra generation 2018, der opholder sig i landet i løbet af deres liv, er baseret på de historiske tendenser blandt de ældre generationer. Beregningen er således kun baseret på forudsætninger om den fremtidige udvikling og ikke historiske opgørelser, hvorved den er behæftet med stor usikkerhed.

Anm.: Antallet af personer er opgjort på baggrund af de aldersgrupper generationen forventes at opholde sig i landet.

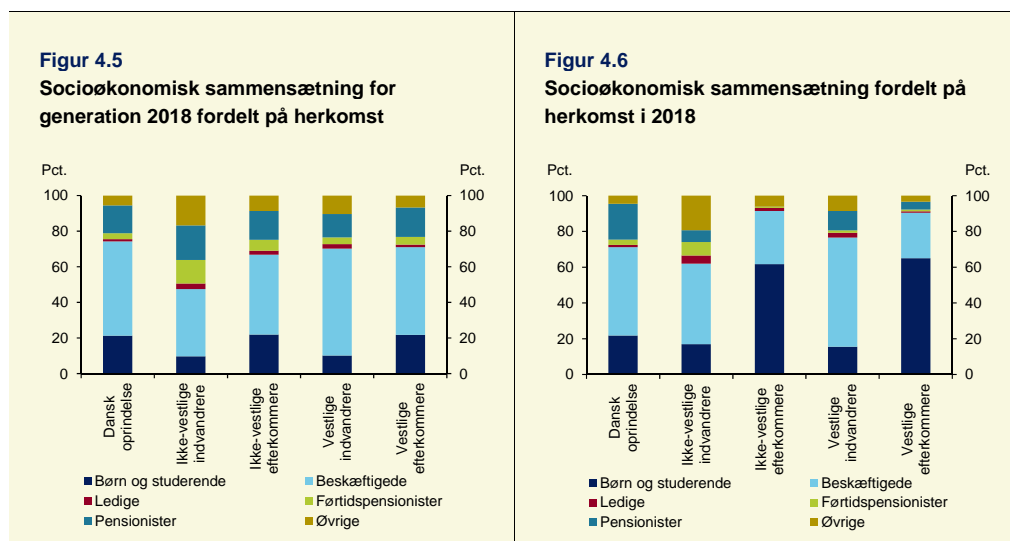
Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

Af det samlede antal leveår personer af dansk oprindelse fra generation 2018 opholder sig i landet, forventes 21 pct. af disse at tilbringes som børn eller studerende, mens 53 pct. forventes at være som beskæftigede. Endelig forventes personer af dansk oprindelse at tilbringe 16 pct. af deres leveår som pensionister, *jf. figur 4.5.*

Da ikke-vestlige indvandrere kommer senere til landet, forventes disse kun at tilbringe 10 pct. af deres leveår som børn eller studerende. På trods af at herkomstgruppen er overrepræsenteret i den erhvervsaktive alder, forventes gruppen kun at tilbringe 38 pct. af sine leveår i beskæftigelse. Dette skyldes i høj grad, at gruppen i mindre omfang deltager i arbejdsstyrken. Da gruppen især kommer til landet i starten af den erhvervsaktive alder og i høj grad bliver i landet, forventes gruppen at tilbringe 19 pct. af sine leveår som pensionister.

Ikke-vestlige efterkommere forventes at tilbringe størstedelen af livet i landet. Da gruppen i højere grad er integreret på det danske arbejdsmarked end gruppen af ikke-vestlige indvandrere, forventes gruppen at tilbringe 45 pct. af sine leveår i beskæftigelse, hvilket er ca. 8 pct.-point lavere end gruppen af personer af dansk oprindelse. Den lave beskæftigelsesfrekvens skyldes især, at gruppen ligeledes er overrepræsenteret i de øvrige socioøkonomiske grupper uden for arbejdsstyrken. Vestlige indvandrere opholder sig især i landet i den erhvervsaktive alder og er velintegreret på det danske arbejdsmarked. Herkomstgruppen forventes derfor kun at tilbringe 10 pct. af sine leveår som børn eller studerende, men gruppen ventes til gengæld at tilbringe 60 pct. af sine leveår i beskæftigelse.

Vestlige efterkommere forventes at opholde sig det mest af livet i landet, og gruppen er ligeledes velintegreret på det danske arbejdsmarked. Gruppen forventes at tilbringe sig i 49 pct. af sine leveår i beskæftigelse.

Anm.: Opgørelsen af de fem socioøkonomiske grupper er baseret på Finansministeriets befolkningsregnskab. Den socioøkonomiske gruppe *øvrige* består af personer uden for arbejdsstyrken – herunder personer, der ikke modtager nogen form for offentlig ydelse. *Pensionister* består af tjenestemandspensionister samt folkepensionister og efterlønnere uden beskæftigelse. Den høje andel af ikke-vestlige indvandrere blandt øvrige personer udenfor arbejdsstyrken dækker især over at herkomstgruppen er overrepræsenteret blandt personer, der ikke modtager nogen form for offentlige ydelser samt introduktionsydelses- og kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

Fordelen ved at tage udgangspunkt i en hel generation og ikke et givent nedslagsår – fx 2018 som i afsnit 3.1 – er at førstnævnte i højere grad afspejler de langsigtede effekter af indvandringen og i mindre grad de midlertidige effekter af gruppens umiddelbare alderssammensætning.

Sammenlignes fx herkomstgruppernes socioøkonomiske sammensætning for generation 2018 med herkomstgruppernes socioøkonomiske sammensætning i 2018, ses det, at der er store forskelle mellem de to opgørelser, hvilket især afspejler forskellene i herkomstgruppernes alderssammensætning ved de to opgørelser, *jf. figur 4.6*.

Ved at summere over herkomstgruppernes samlede diskonterede nettobidrag blandt personer fra generationen 2018 fås, at personer af dansk oprindelse bidrager negativt til de offentlige finanser med ca. 3 mia. kr. set over et helt livsforløb. Da personer af dansk oprindelse i generation 2018 lever/opholder sig ca. 5 mio. leveår i landet, kan den gennemsnitlige nettoudgift pr. leveår beregnes til knap 1.000 kr., *jf. tabel 4.1*.

Det bemærkes, at hvorvidt personer af dansk oprindelse indebærer en netto-udgift eller en nettoindtægt for de offentlige finanser, er følsomt overfor valget af diskonteringsfaktor, da en lavere diskonteringsfaktor medfører, at nettobidragene for de ældre aldersgrupper vægtes højere. Ved ovenstående beregning er der benyttet en diskonteringsfaktor, der svarer til en væstkorrigeret realrente på 1,7 pct. Hvis diskonteringsfaktoren havde svaret til en væstkorrigeret realrente

på 1,0 pct. ville de positive nettobidrag for aldersgrupperne i den erhvervsaktive alder vægtes tilstrækkeligt højt til at kunne finansiere de negative nettobidrag for de øvrige aldersgrupper. Den lavere diskonteringsfaktor ville medføre, at personer af dansk oprindelse ville indebære en gennemsnitlige nettoindtægt på 4.000 kr. pr. leveår, *jf. bilag 2*.

Blandt generation 2018 forventes både indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande at indebære en gennemsnitlig nettoudgift på henholdsvis 35.000 kr. pr. leveår og 27.000 kr. pr. leveår. Det bemærkes, at de opgjorte gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår, dækker over forskellige leveår i landet blandt herkomstgrupperne. Således forventes personer af dansk oprindelse at opholde sig længere i landet end efterkommere, der ligeledes forventes at opholde sig i landet længere tid end indvandrere.

Sammenlagt forventes ikke-vestlige indvandrere og efterkommere at udgøre en nettoudgift på henholdsvis 18 mia. kr. og 14 mia. kr. Personer af ikke-vestlig oprindelse fra generation 2018 forventes derfor at være en samlet nettoudgift på ca. 32 mia. kr. over hele deres liv og ophold i landet svarende til, at personer af ikke-vestlig oprindelse i gennemsnit indbærer en nettoudgift på 31.000 kr. pr. leveår.

At ikke-vestlige indvandrere forventes at indebære den højeste gennemsnitlige nettoudgift pr. år skyldes især, at herkomstgruppen i mindre omfang bidrager til de offentlige indtægter i form af fx direkte og indirekte skattebetalinger, *jf. figur 4.7*. Herkomstgruppen forventes imidlertid i gennemsnit at trække på de offentlige udgifter i samme omfang som personer af dansk oprindelse. Dette dækker over, at ikke-vestlige indvandrere i mindre omfang opholder sig i landet i starten af livet, hvorfor gruppen fx i mindre omfang trækker på de offentlige serviceudgifter til daginstitution og uddannelse. Gruppen modtager imidlertid mere i offentlige overførsler end personer af dansk oprindelse, *jf. figur 4.8*.

At ikke-vestlige efterkommere har lavere gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår end personer af dansk oprindelse er først og fremmest et resultat af, at herkomstgruppen i mindre omfang bidrager til indtægtssiden i form direkte og indirekte skattebetalinger, hvilket skyldes, at gruppen har lavere tilknytning til arbejdsmarkedet. Gruppen modtager derfor også i større grad offentlige overførsler.

Tabel 4.1**Generation 2018's diskonterede nettobidrag til de offentlige finanser over livet fordelt på herkomst**

	Samlet nettobidrag	Antal personer	Gennemsnitlige nettobidrag
	Mia. kr.	1.000 leveår	1.000 kr. pr. leveår
Hele generation 2018	-25	6.622	-4
Ikke-vestlig oprindelse	-32	1.035	-31
- Ikke-vestlige indvandrere	-18	511	-35
- Ikke-vestlige efterkommere	-14	524	-27
Vestlig oprindelse	11	548	20
- Vestlige indvandrere	12	375	31
- Vestlige efterkommere	-1	173	-4
Dansk oprindelse	-3	5.040	-1

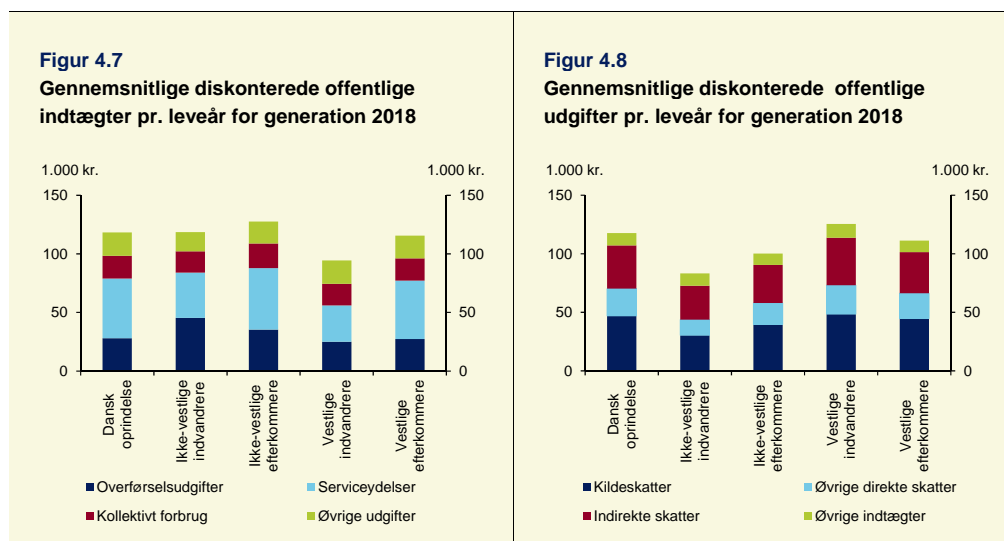
Anm.: Nettobidragene er diskonterede med renten på de offentlige gældsbetalinger, der på sigt svarer til en vækstkorrigeret realrente på ca. 1,7 pct.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

Vestlige indvandrere er den eneste herkomstgruppe, der indebærer en nettoindtægt for de offentlige finanser. Set over hele livet bidrager herkomstgruppen i gennemsnit med ca. 31.000 kr. pr. leveår. At vestlige indvandrere indebærer en nettoindtægt skyldes, at gruppen i omtrent samme omfang som personer af dansk oprindelse bidrager til indtægtsiden men i mindre omfang trækker på de offentlige serviceydelser og i mindre omfang modtager offentlige overførsler. Det skyldes som nævnt, at gruppen især opholder sig i landet i den erhvervsaktive alder.

Vestlige efterkommere i generation 2018 indebærer en gennemsnitlig nettoudgift på 4.000 kr. pr. leveår, og herkomstgruppen ligger dermed omtrent på niveau med personer af dansk oprindelse.

Sammenlagt forventes vestlige indvandrere og efterkommere i generation 2018 at indebærer henholdsvis en nettoindtægt på ca. 12 mia. kr. og en nettoudgift på ca. 1 mia. kr. Personer af vestlige oprindelser fra generation 2018 forventes derfor at være en samlet nettoindtægt på ca. 11 mia. kr. over hele deres liv og ophold i landet, svarende til, at hver person af vestlig oprindelse i gennemsnit indebærer en nettoindtægt på 20.000 kr. pr. år.

Anm.: Jf. anmærkningstekst til tabel 4.1.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

Personer af ikke-vestlig oprindelse er i gennemsnit forbundet med store nettoudgifter for de offentlige finansier over livet, hvilket som nævnt skyldes, at befolkningsgruppen har lav tilknytning til arbejdsmarkedet, da beskæftigede personer er den eneste af de pågældende sociogrupper, der udgør en nettoindtægt for det offentlige, jf. figur 4.9.

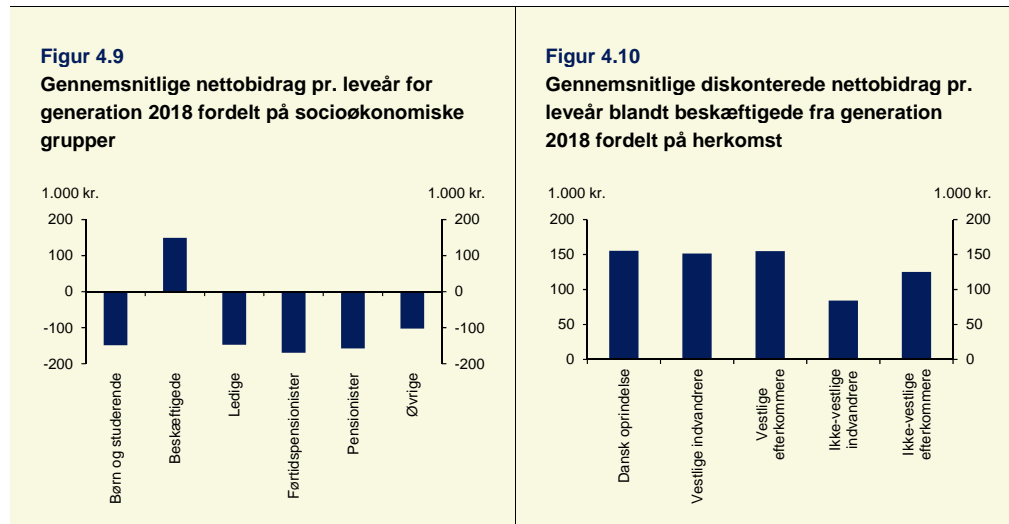
Beskæftigede personer bidrager således i gennemsnit med ca. 149.000 kr. pr. leveår til de offentlige finansier, mens førtidspensionister medfører den største gennemsnitlige nettoudgift på 170.000 kr. pr. leveår. Det afspejler, at denne socioøkonomiske gruppe er forbundet med betydelige udgifter til offentlige overførsler.

Børn og studerende indebærer ligeledes i gennemsnit en nettoudgift på 148.000 kr. pr. leveår, hvilket især afspejler, at gruppen trækker på de offentlige serviceydelser til fx daginstitution og uddannelse og i mindre omfang bidrager til indtægtssiden i form af direkte og indirekte skatter.

Beskæftigede personer bidrager positivt til de offentlige finansier på tværs af herkomstgrupperne, men der er imidlertid store forskelle i de gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår for beskæftigede herkomstgrupperne imellem. Således indebærer beskæftigede personer af dansk oprindelse i gennemsnit den højeste nettoindtægt på 155.000 kr. pr. leveår, mens ikke-vestlige indvandrere i gennemsnit indebærer den laveste nettoindtægt på 84.000 kr. pr. leveår. Det afspejler især, at gruppen har lavere timeløn end personer af dansk oprindelse. Beskæftigede ikke-vestlige efterkommere indebærer en nettoindtægt på ca. 125.000 kr. pr. leveår, jf. figur 4.10.

De gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår i figur 4.9 og 4.10 er opgjort i 2018-lønniveau, så placeringen af de forskellige socioøkonomiske grupper i livsfor-

løbet ikke har betydning for opgørelsen. Hvis de diskonterede gennemsnitlige nettobidrag var blevet benyttet, ville fx pensionisters nettobidrag være relativt tæt på nul, da denne sociogruppe kun er repræsenteret i de ældre aldersgrupper.

Anm.: Jf. Anmærkningsteksten til figur 4.5 og 4.6. De gennemsnitlige nettobidrag er diskonteret med den forventede lønudvikling, hvilket svarer til en vækstkorrigeret realrente på 0,0 pct.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

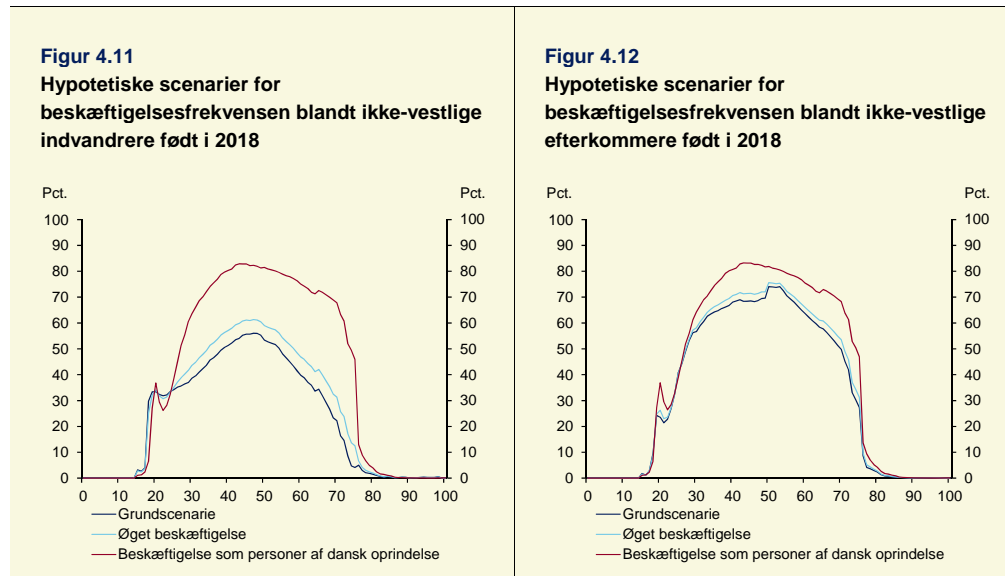
4.2 Hypotetiske potentialeberegninger

Der foretages i det følgende tre beregninger af potentialte for at forbedre de offentlige finanser gennem øget beskæftigelsesomfang blandt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere fra generation 2018.

1. Øget beskæftigelse ved at forskellene i de aldersfordelte bestandsfrekvenser – herunder beskæftigelsesfrekvensen – mellem personer af dansk oprindelse og henholdsvis ikke-vestlige indvandrere og efterkommere reduceres med 20 pct.
2. Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere har samme aldersfordelte bestandsfrekvenser og beskæftigelsesfrekvenser som personer af dansk oprindelse.
3. Herkomstgrupperne afviger alene fra personer af dansk oprindelse med deres køns- og alderssammensætning (dvs. samme nettobidrag og beskæftigelse).

Ovenstående justeringer af beskæftigelsen er illustreret i figur 4.11 og 4.12. Det bemærkes, at da forskellen i de aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser til personer af dansk oprindelse er større for ikke-vestlige indvandrere end deres efterkommere, medfører en 20 pct. reduktion i denne forskel en større fremgang i beskæftigelsen for førstnævnte.

Det skal understreges, at der er tale om hypotetiske potentialeberegninger, der bygger på meget ekstreme stigninger i ikke-vestlige indvandreres og deres efterkommeres tilknytning til arbejdsmarkedet. Der kan således ikke peges på konkrete økonomiske reformer mv., der kan forventes at indebære de tre hypotetiske scenarier. Hertil kommer, at livsforløbsberegningerne som tidligere nævnt er forbundet med stor usikkerhed.

Anm.: Øget beskæftigelse dækker over en 20 pct. reduktion i forskellene i bestandsfrekvenserne – herunder beskæftigelsesfrekvenserne – mellem personer af dansk oprindelse og personer af ikke-vestlig oprindelse på tværs af køn, alder.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

I grundscenariet indebærer ikke-vestlige indvandrere og efterkommere en gennemsnitlig nettoudgift på henholdsvis 35.000 kr. pr. leveår og 27.000 kr. pr. leveår, *jf. tabel 4.2*. Reduceres forskellene i de aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser til personer af dansk oprindelse med 20 pct., vil det medføre, at herkomstgrupperne indebærer en nettoudgift på henholdsvis 29.000 kr. pr. leveår og 24.000 kr. pr. år – altså en fremgang på henholdsvis 6.000 kr. og 3.000 kr.

Hvis ikke-vestlig indvandrerne og efterkommerne fra generation 2018 i stedet antages at have samme beskæftigelse som personer af dansk oprindelse vil herkomstgrupperne fortsat udgøre en nettoudgift på henholdsvis 2.000 kr. pr. leveår og 13.000 kr. pr. leveår – altså en fremgang på henholdsvis 27.000 kr. pr. leveår og 11.000 kr. pr. leveår. Den større fremgang i det gennemsnitlige nettoindtægt pr. år blandt ikke-vestlige indvandrere end ikke-vestlige efterkommere skyldes, at gruppen ved dette scenarie opnår den største fremgang i beskæftigelsen.

Hvis indvandrerne og efterkommerne fra generation 2018 af ikke-vestlig oprindelse alene afviger fra personer af dansk oprindelse med hensyn til deres køns- og alderssammensætning, vil ikke-vestlige indvandrere udgøre en nettoindtægt på 35.000 kr. pr. leveår, hvilket er markant højere end for personer af dansk oprin-

delse, og det afspejler, at ikke-vestlige indvandrere i højere grad opholder sig i landet i den erhvervsaktive alder. Ikke-vestlige efterkommere vil modsat være omtrent neutrale for de offentlige finanser, hvilket er på niveau med personer af dansk oprindelse. Det afspejler, at gruppen i lighed med personer af dansk oprindelse opholder sig i landet det meste af livet.

Tabel 4.2

Gennemsnitlige diskonterede nettobidrag pr. leveår til de offentlige finanser over livet for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere født i 2018 ved tre hypotetiske scenarier, 1.000 kr.

	Grundscenarie	Hypotetiske scenarier		
		Øget beskæftigelse	Fuld integration på arbejdsmarkedet	Nettobidrag som jævnaldrende af dansk oprindelse
Ikke-vestlige indvandrere	-35	-29	-2	35
Ikke-vestlige efterkommere	-27	-24	-13	0

Anm.: Jf. anmærkningsteksten til tabel 4.1. Ovenstående beregninger bygger på et mekanisk løft, hvor der ikke er taget højde for afledte ændringer af de hypotetiske scenariers påvirkning på lønudviklingen. Satsene i skattesystemet og de offentlige overførsler følger fx gennem satsreguleringen lønudviklingen i den private sektor. Dertil kommer at det offentlige forbrug pr. bruger i Finansministeriets fremskrivningerne nominelt følger lønudviklingen.

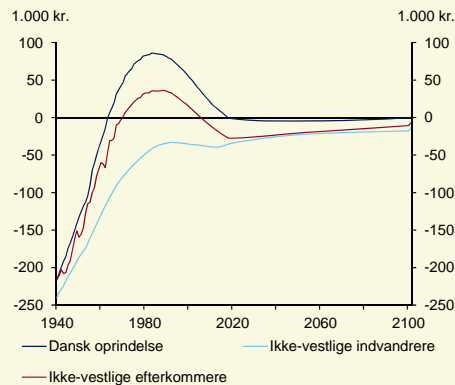
Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

4.3 Nettobidrag over restlevetiden på tværs af generationer

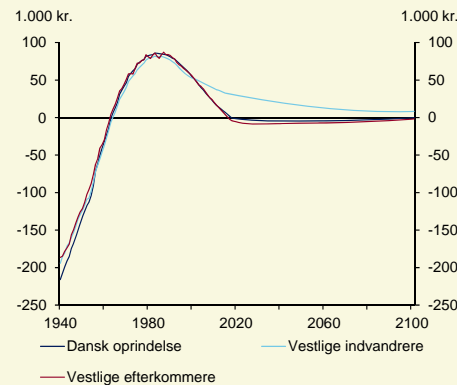
Det er muligt at beregne det gennemsnitlige nettobidrag pr. år for alle nulevende og fremtidige generationers restlevetid i lighed med livsforløbsberegningerne for generation 2018 fra afsnit 4.1. For alle generationer født i 2018 eller senere svarer generationens restlevetid til et helt liv. For generationer født før 2018 indgår de første år af generationens liv ikke i restlevetiden, og disse år indgår derfor ikke i beregningerne af nettobidraget over restlevetiden.

Som beskrevet i afsnit 4.1 indebærer personer af dansk oprindelse fra generation 2018 en nettoudgift på ca. 1.000 kr. ved den benyttede diskonteringsfaktor. Alle efterfølgende generationer forventes i lighed at indebære en nettoudgift, om end nettoudgiften for disse fremtidige generationer går mod nul som følge af den relativt høje diskonteringsfaktor, der vægter fremtidige generationer lavere end nulevende, jf. figur 4.13 eller 4.14.

Figur 4.13
Generationsfordelte gennemsnitlige nettobidrag pr. år over restlevetiden fra 2018 for ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere, generation 1940-2100

Figur 4.14
Generationsfordelte gennemsnitlige nettobidrag pr. år over restlevetiden fra 2018 for vestlige indvandrere og deres efterkommere, generation 1940-2100

Anm.: Det gennemsnitlige nettobidrag pr. år er beregnet på baggrund af generationens restlevetid. For generation 2018 og alle de efterfølgende generationer afspejler restlevetiden et helt liv. Nettobidragene er diskonteret med renten på de offentlige gældsbetalinger, der på sigt svarer til en væstkorrigeret realrente på ca. 1,7 pct.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

Personer af dansk oprindelse fra generation 2017 forventes netop at indebære en nettoindtægt som følge af, at det første leveår ikke indgår i generationens restlevetid. For denne generation henregnes fx ikke de sundheds- og daginstitutionsudgifter, der ligger i det første år af livet, ligesom generationen i en større andel af restlevetiden vil være i den erhvervsaktive alder, der bidrager positivt til de offentlige finanser.

Af samme grund er det gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår størst for generationerne, som er født i starten af 1980'erne. Disse generationer er netop indtrådt på arbejdsmarkedet og har en lang periode i den erhvervsaktive alder foran sig.

For generationer født før 1980'erne er det gennemsnitlige nettobidrag faldende. For generationer født i starten af 1960'erne forventes det gennemsnitlige nettobidrag pr. år at være negativt, da disse generationer ikke har tilstrækkeligt af tilbageværende år på arbejdsmarkedet til at dække de forventede udgifter til bl.a. sundhed, pleje og folkepension, der ligger sidst i livet. Da alle de ældre generationer forventes at have færre år på arbejdsmarkedet, indebærer disse generationer i gennemsnit en større nettoudgift pr. leveår over deres restlevetid.

I modsætning til personer af dansk oprindelse forventes ikke-vestlige indvandrere at bidrage negativt til de offentlige finanser på tværs af nuværende og fremtidige generationer som følge af deres lave tilknytning til arbejdsmarkedet. Udviklingen i de generationsfordelte gennemsnitlige nettobidrag pr. år blandt ikke-vestlige efterkommere ligger mellem personer af dansk oprindelse og ikke-vestlige indvandrere, da ikke-vestlige efterkommere har større tilknytning til ar-

bejdsmarkedet end deres forældres generation, men lavere end personer af dansk oprindelse, *jf. figur 4.13*.

De generationsfordelte gennemsnitlige nettobidrag pr. leveår for indvandrere fra vestlige lande ligger på niveauet for personer af dansk oprindelse blandt de generationer, som er født før 1980'erne, da disse generationer allerede opholder sig i landet og har omtrent samme tilknytning til arbejdsmarkedet som personer af dansk oprindelse. For generationer født efter 2000, ligger nettobidraget til den offentlige sektor imidlertid over nettobidraget fra personer af dansk oprindelse, da disse generationer af vestlige indvandrere i mindre grad opholder sig i landet i børne- og ungdomsårene, hvorved det offentlige sparer de nettoudgifter, der er forbundet med disse aldersgrupper. For generationerne født senere end 2018 går det gennemsnitlige nettobidrag pr. år mod nul på grund af den benyttede diskonteringsfaktor, hvorved forskellen til personer af dansk oprindelse indsnævres gradvist, *jf. figur 4.14*.

Generationer af efterkommere af vestlige indvandrere bidrager omtrent på niveau med personer af dansk oprindelse, da de i samme omfang er i beskæftigelse og opholder sig i det meste af livet i landet.

Det bemærkes, at de gennemsnitlige nettobidrag pr. år for generationerne og herkomstgrupperne afspejler forskelle i den forventede restlevetid/-opholdstid i landet.

Det bemærkes endvidere, at selvom generationer født mellem 1960 og 2015 af dansk oprindelse bidrager positivt til de offentlige finanser over deres restlevetid, kan de sagtens have bidraget negativt over hele deres livsforløb fra fødsel til død. Omvendt kan generationerne født i 1960 eller tidligere have bidraget positivt til de offentlige finanser. At bedømme hvorvidt dette faktisk er tilfældet, vil kræve et generationsregnskab, der medtager generationernes nettobidrag i de historiske år.⁴

På baggrund af de generationsfordelte fremtidige nettobidrag kan holdbarhedsindikatoren dekomponeres på nulevende og fremtidige generationer. Denne dekomponering viser, at nulevende generationer bidrager positivt med 2,7 pct.-point over deres restlevetid til holdbarhedsindikatoren. Det skyldes som nævnt, at de nulevende generationer i stor udstrækning har overstået børne- og ungdomsårene, der er forbundet med store nettoudgifter. Da nettoudgifterne i bør-

⁴ Af tidligere danske undersøgelser, der medtager de historiske år til at bestemme de enkelte generationers samlede nettobidrag til de offentlige finanser over et helt livsforløb, tæller Det Økonomiske Råd (2014), der finder at alle generationer født mellem 1950 og ca. 1985 vil bidrage positivt til de offentlige finanser, da disse generationer har deltaget i velfærdsstatens opbygningsfase. Det Økonomiske Råd finder, at alle efterfølgende generationer vil udgøre en nettoudgift for de offentlige finanser, da disse generationer vil have trukket på de offentlige serviceydelser i starten af livet, der er finansieret af de ældre generationer. Schou mfl. (2005) [hvorfor nævne, når nyere resultater fra DØRS alligevel], finder i modsætning hertil at blandt generationerne 1930-2050 forventes alene generationer født i perioden 1955 til 1975 samt generationer født den første halvdel af 1990'erne at have et positivt nettobidrag til de offentlige finanser over et helt livsforløb. Det afspejler bl.a. at sidstnævnte i modsætning til det økonomiske råd henfører alle udgifter før det 18. leveår til forældrene i stedet for børnene.

ne- og ungdomsårene vægtes relativt højt som følge af den benyttede diskonteringsfaktor, bidrager fremtidige generationer negativt til holdbarhedsindikatoren med -1,5 pct.-point, *jf. tabel 4.3*. Denne beregning overvurderer i et vist omfang nulevende såvel som fremtidige generationers absolutte effekt på de offentlige finanser. Det afspejler, at ovenstående til dels er et resultat af, at nulevende generationer gennem diskonteringsfaktoren tildeles relativt store renteindtægter, mens fremtidige generationer tildeles relativt høje renteudgifter. Da generationerne overlapper, kan velfærdsstaten imidlertid delvist undgå renteudgifterne til de fremtidige generationer som følge af de positive nettobidrag fra de nulevende generationer. Indretningen af velfærdsstaten sikrer derved en mere hensigtsmæssig finansiering af nettoudgifterne i starten af livet, end hvis den enkelte selv skulle finansiere disse nettoudgifter.

Ovenstående illustrerer endvidere, at der grundlæggende sker en omfordeling i den danske velfærdsstat fra ældre til yngre generationer, da en stor del af de overførsler, som forældre alle dage har givet deres børn, foregår gennem velfærdsstaten, *jf. DØRS (2012 og 2014)*.

Tabel 4.3
Dekomponering af holdbarhedsindikatoren på nutidige og fremtidige generationer samt herkomstgrupper, pct. af BNP

	Nulevende generationer	Fremtidige generationer	Alle generationer
Hele befolkningen	2,7	-1,5	1,2
<i>Heraf:</i>			
Ikke-vestlig oprindelse	-0,6	-0,9	-1,5
- Ikke-vestlige indvandrere	-0,6	-0,5	-1,1
- Ikke-vestlige efterkommere	0,0	-0,4	-0,4
Vestlig oprindelse	0,4	0,3	0,6
- Vestlige indvandrere	0,3	0,3	0,7
- Vestlige efterkommere	0,0	0,0	0,0
Dansk oprindelse	2,9	-0,9	2,1

Anm.: Som følge af afrunding, summer dekomponering på herkomst samt nulevende og fremtidige generationer ikke til den samlede holdbarhedsindikator.

Kilde: Se kildeteksten til figur 4.1 og 4.2.

Dekomponeres den finanspolitiske holdbarhedsindikator endvidere på de fem herkomstgrupper ses det, at for de ikke-vestlige indvandrere bidrager de såvel nulevende som fremtidige generationer negativt til holdbarhedsindikatoren, da herkomstgruppen forventes at bidrage negativt til de offentlige finanser på tværs af generationer, som følge af gruppens lave tilknytning til arbejdsmarkedet.

For ikke-vestlige efterkommere medfører de sparede udgifter for nogle af generationernes barndom og ungdom, at de nulevende generationer ikke påvirker

holdbarhedsindikatoren, mens de fremtidige generationer af ikke-vestlige efterkommere bidrager negativt til holdbarhedsindikatoren.

For vestlige indvandrere bidrager såvel nulevende som fremtidige generationer positivt til holdbarhedsindikatoren. At fremtidige generationer af vestlige indvandrere i modsætning til personer af dansk oprindelse bidrager positivt til de offentlige finanser skyldes bl.a., at befolkningsgruppen især kommer til landet i den erhvervsaktive alder og i et vist omfang forlader landet igen.

4.4 Sammenligning af FMs livsforløbsberegninger med DREAMs generationsregnskab

En række af de analyser, der tidligere er lavet af indvandreres og efterkommeres nettobidrag til de offentlige finanser, er baseret på beregninger på DREAM-gruppens makroøkonomiske model (DREAM) og det dertilhørende generationsregnskab. Ved beregning af herkomstgruppernes nettobidrag til de offentlige finanser foretages en samlet økonomisk fremskrivning med DREAM-modellen, hvorefter den primære saldo fordeles ud på herkomstgrupperne på baggrund af generationsregnskabet ved anvendelse af forskellige fordelingsnøgler. Overordnet svarer dette metodevalg til den anvendte metode i denne analyse, hvor FMs seneste mellemfristede fremskrivning af de offentlige finanser fordeles ud på befolkningen på baggrund af registerberegnedede gennemsnitlige indtægter og udgifter for befolkningsregnskabets grupper.

FMs og DREAMs opgørelser af generation 2018's diskonterede nettobidrag afviger på trods af det sammenlignelige metodevalg betydeligt. Således kommer FM og DREAM frem til at indvandrere fra ikke-vestlige lande født i 2018 udgør en nettoudgift på henholdsvis 18 mia. kr. og 9 mia. kr. FM når således frem til, at indvandrere fra ikke-vestlige lande indebærer en ekstra udgift på ca. 9 mia. kr. i forhold, til hvad DREAM når frem til, *jf. tabel 4.4*.

Dette afspejler især, at FM tilskriver færre indtægter fra især selskabsskat, PAL-skat og indirekte skatter til indvandrere som følge af forskelle i de anvendte fordelingsnøgler, *jf. Finansministeriets analyse Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser* fra april 2017.

Blandt indvandrere fra vestlige lande født i 2018 opgør FM derimod, at befolkningsgruppen indebærer en nettoindtægt på 12 mia. kr., svarende til, at befolkningsgruppen nettobidrag øges med 5 mia. kr. i forhold til hvad DREAM når frem til.

Tabel 4.4
FMs og DREAMs opgørelse af Generation 2018's diskonterede nettobidrag, mia. kr.

	FM	DREAM	Forskel
Hele generation 2018	-25	-33	9
<i>Heraf:</i>			
- Ikke-vestlige indvandrere	-18	-9	-9
- Vestlige indvandrere	12	7	5
- Øvrige personer	-18	-31	13

Anm.: I DREAMs generationsregnskab er befolkningen alene opdelt i på indvandrere fra henholdsvis vestlige og ikke-vestlige lande samt den øvrige befolkning. Efterkommere er derfor slået sammen med personer af dansk oprindelse til øvrige personer i FMs opgørelse.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af output fra DREAMs generationsregnskab.

Der er en lang række årsager til, at FMs og DREAMs opgørelse af generation 2018's diskonteret nettobidrag afviger. I det følgende er forskellene imellem FMs og DREAMs opgørelse af indvandrere fra generation 2018's nettobidrag dekomponeret ud på (1) forskelle i diskonteringsfaktorer, (2) forskelle i gennemsnitlige indtægter, (3) forskelle i gennemsnitlige udgifter, (4) forskelle i de anvendte befolkningsregnskab og (5) forskelle i de anvendte befolkningsprognoser.

Som tidligere nævnt har den benyttede diskonteringsfaktor stor betydning for opgørelserne. I DREAMs generationsregnskab er diskonteringsfaktoren konstant 4,75 pct., hvilket afspejler modellens forventninger til renteudviklingen. Som følge af DREAM-modellens pris- og lønudvikling svarer dette til en vækst-korrigeret realrente på ca. 1,4 pct. I FMs livsforløbsberegninger diskonteres alle fremtidige nettobidrag med renten på de offentlige gældsbetalinger, der på sigt er 4,5 pct., svarende til en væstkorrigeret realrente på knap 1,7 pct. Da FM har lavere forventninger til renteudviklingen på kort sigt, er FMs effektive diskonteringsfaktor imidlertid lavere end DREAMs igennem det meste fremskrivningsperioden, og FM tillægger derfor fremtidige nettobidrag højere vægt end DREAM.

Da indvandrere fra ikke-vestlige lande for langt de fleste alderstrin bidrager negativt til de offentlige finanser, medfører FMs lavere diskonteringsfaktor, at det samlede nettobidrag reduceres med 2 mia. kr. mere, end hvis DREAMs diskonteringsfaktor var blevet benyttet. For indvandrere fra vestlige lande medfører den lavere diskoteringsfaktor imidlertid, at gruppens nettobidrag øges med 2 mia. kr., da gruppens positive nettobidrag fra de erhvervsaktive aldersgrupper vægtes højere, *jf. tabel 4.5*.

Dekomponeres forskellene i herkomstgruppernes nettobidrag på forskelle i gennemsnitlige indtægter og udgifter ses det, at hovedforklaringen på forskellene i FMs og DREAMs opgørelser af ikke-vestlige indvandreres nettobidrag over livet ligger på indtægtssiden. Således reduceres ikke-vestlige indvandreres netto-

bidrag med 8 mia. kr. over livet som følge af at FM henfører færre indtægter til gruppen.

Dette dækker dels over forskelle i FMs og DREAMs fremskrivninger af de enkelte poster og de anvendte fordelingsnøgler til at fordele posterne ud på de relevante befolkningsgrupper. Som følge af bl.a. forskellene i anvendte fordelingsnøgler henføres godt 2 mia. kr. mindre til ikke-vestlige indvandrere i form af selskabsskat og PAL-skat i FMs opgørelse i forhold til DREAMs opgørelse. Dertil kommer at knap 5 mia. kr. færre i indirekte skatter henføres til ikke-vestlige indvandrere i FMs opgørelse.

For vestlige indvandrere dækker dekomponeringen på gennemsnitlige indtægter og udgifter især over at færre udgifter henføres til gruppen. Således henføres 2 mia. kr. færre udgifter til vestlige indvandrere i FMs opgørelse end i DREAMs opgørelse. Det dækker især over et lavere træk på de offentlige serviceydelser, hvilket bl.a. afspejler forskellige fremskrivningsprincipper, og at Finansministeriet har individualiseret yderligere udgiftsområder – herunder udgifterne til den aktive beskæftigelsesindsats og udgifterne til udsatte borgere.

Tabel 4.5

Dekomponering af forskellene i FMs og DREAMs opgørelse af generation 2018's diskonterede nettobidrag, mia. kr.

	Diskontoreringsfaktor	Gnst. indtægter	Gnst. udgifter	Befolkningsregnskab	Befolkningsprognose	Samlet forskel
Hele generation 2018	8	21	-18	-3	1	9
<i>Heraf:</i>						
- Ikke-vestlige indvandrere	-2	-8	-1	0	2	-9
- Vestlige indvandrere	2	0	2	1	0	5
- Øvrige personer	7	30	-19	-4	-1	13

Anm.: Da DREAMs generationsregnskab alene fordeler de offentlige indtægt og udgifter på herkomst og aldersgrupper er dekomponeringen på forskelle i gennemsnitlige indtægter og udgifter samt forskelle i befolkningsregnskaber foretaget på baggrund en imputering af DREAMs gennemsnitlige indtægter og udgifter fordelt på herkomst, alder og socioøkonomiske grupper. Imputeringen er foretaget ved at vægte FMs beregnede gennemsnitlige nettobidrag (fordelt på herkomst, alder og socioøkonomiske grupper) med DREAMs befolkningsregnskab bestandsfrekvenser og skalere disse så DREAMs herkomst og aldersfordelte gennemsnitlige indtægter og udgifter rammes.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af output fra DREAMs generationsregnskab.

Forskellene i FMs og DREAMs befolkningsregnskaber bidrager i mindre omfang til at forklare forskellene i opgørelserne af vestlige og ikke-vestlige indvandreres nettobidrag. Primært som følge af højere deltagelse i arbejdsstyrken medfører FMs befolkningsregnskab, at vestlige indvandrere isoleret set får øget deres nettobidrag med ca. 1 mia. kr.

Det bemærkes, at dekomponeringen på forskelle i gennemsnitlige indtægter og udgifter samt forskelle i befolkningsregnskaber bygger på imputeringer af DREAMs gennemsnitlige indtægter og udgifter. Dekomponeringen skal derfor ses som en grov sammenligning mellem de to opgørelser.

Endeligt bygger FM's og DREAM's beregningerne på to forskellige befolkningsprognoser, hvilket især påvirker opgørelsen af det diskonterede nettobidrag for indvandrere fra ikke-vestlige lande. I den benyttede befolkningsprognose, som FM bygger sin opgørelse på, er der et lavere antal børn og unge blandt ikke-vestlige indvandrere end i DREAM's anvendte befolkningsprognose. Modsat er antallet af 25-45-årige personer i FM's befolkningsprognose større end i DREAM's befolkningsprognose. Da børn og unge generelt udgør en nettoudgift, mens personer i den erhvervsaktive alder generelt udgør en nettoindtægt, bidrager forskellene i befolkningsprognoserne isoleret set til at nettobidraget for indvandrere fra ikke-vestlige lande i FM's opgørelse øges med 2 mia. kr. i forhold til i DREAM's opgørelse.

Bilag 1. Definition af indvandrere og efterkommere

Der er i analysen både anvendt Danmarks Statistiks (DST) definition af indvandrere og efterkommere og DST's afgrænsning af vestlige og ikke-vestlige lande.

Indvandrere

En indvandrer er født i udlandet. Ingen af forældrene må være både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer.

Efterkommere

En efterkommer er født i Danmark. Ingen af forældrene må være både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer. Når en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, vil deres børn ikke blive klassificeret som efterkommere. Fastholder danskfødte forældre imidlertid begge et udenlandsk statsborgerskab, vil deres børn blive klassificeret som efterkommere.

Personer af dansk oprindelse

En person af dansk oprindelse er en person – uanset fødested – der har mindst én forælder, der både er dansk statsborger og født i Danmark.

Oprindelsesland

Oprindelsesland er dannet ud fra følgende regler:

- Når ingen af forældrene kendes, er oprindelseslandet defineret ud fra personens egne oplysninger. Er personen indvandrer, antages det, at oprindelseslandet er lig med fødelandet. Er personen efterkommer, antages det, at oprindelseslandet er lig med statsborgerskabslandet.
- Når kun én forælder kendes, defineres oprindelseslandet ud fra dennes fødeland. Hvis dette er Danmark, bruges statsborgerskabslandet.
- Når begge forældre kendes, defineres oprindelsesland ud fra moderens fødeland, henholdsvis statsborgerskabsland.

Vestlige/ikke-vestlige lande:

Vestlige lande: Alle 28 EU-lande samt Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand.

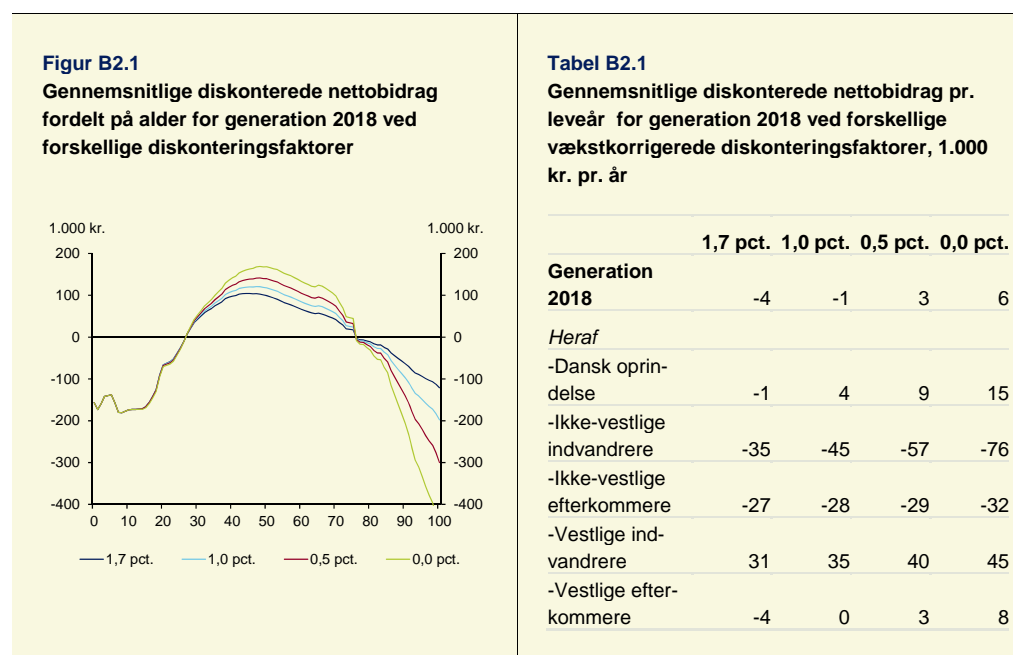
Ikke-vestlige lande: Alle øvrige lande.

Bilag 2. Nettobidrag over livsforløb ved forskellige diskonteringsfaktorer

Fremskrivningen af rente-, pris- og lønudviklingen har stor betydning for opgørelsen af en generations diskonterede nettobidrag.

Ved beregningerne af nettobidraget over et livsforløb fra kapitel 4 diskonteres generationernes fremtidige nettobidrag med renten på de offentlige gældsbetalinger. Den reale værdi af de fremtidige nettobidrag er derfor bestemt af den vækst-korrigerede realrente, der afspejler renteutviklingen fratrukket pris- og lønudviklingen.

I fremskrivningen antages renten på de offentlige gældsbetalinger på sigt at være 4,5 pct. årligt. Da pris- og lønudviklingen på sigt er forudsat til ca. 2,8 pct., giver det en vækstkorrigeret realrente på knap 1,7 pct. Reduceres den vækstkorrigeret realrente, medfører dette, at de fremtidige nettobidrag tillægges større vægt i livsforløbsberegningerne, da den absolutte værdi af de diskonterede nettobidrag øges, hvis der anvendes en lavere vækstkorrigeret realrente, *jf. figur B2.1*.

Anm.: Scenariet med en vækstkorrigeret realrente på knap 1,7 pct. svarer til grundscenariet, *jf. tabel 4.1*.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018* og registergrundlaget fra Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018.

For personer af dansk oprindelse, vestlige indvandrere og vestlige efterkommere øges de gennemsnitlige diskonterede nettobidrag pr. år, da den højere vægtning af de positive nettobidrag i den erhvervsaktive alder mere end opvejer den højere

vægtning af aldersgrupperne med negative nettobidrag. Dette hænger bl.a. sammen med, at en større andel af generationen lever og opholder sig i landet i disse aldergrupper som følge af udvandring og død, *jf. tabel B2.1.*

For ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere medfører den lavere diskonteringsfaktor, at de gennemsnitlige diskonterede nettobidrag pr. år falder, da gruppens nettoindtægter i den erhvervsaktive alder er for lave til at dække de højere nettoudgifter sidst i livet, der følger af den lavere diskonteringsfaktor.

Bilag 3. Holdbarhedsberegninger ved ændret beskæftigelsesomfang

Fremskrivningen af herkomstgruppernes nettobidrag afspejler i høj grad en videreførelse af herkomstgruppernes historiske alders- og kønsfordelte beskæftigelsesfrekvenser. Det er imidlertid ikke givet, at dette beskæftigelsesomfang vil være gældende i al fremtid. Derfor er der i det følgende foretaget en følsomhedsanalyse af holdbarhedsberegningerne ved at reducere forskellene i de køn- og aldersfordelte beskæftigelsesfrekvenser mellem personer af dansk oprindelse og henholdsvis ikke-vestlige indvandrere og deres efterkommere med 20 pct.

Da forskellen beskæftigelsesfrekvenserne til personer af dansk oprindelse er større for ikke-vest indvandrere end deres efterkommere, opnår førstnævnte også den største beskæftigelsesfremgang som følge af reduktionen. Ændringen i beskæftigelsen medfører derfor, at ikke-vestlige indvandreres varige nettobidrag øges med 5 mia. kr., mens ikke-vestlige efterkommeres varige nettobidrag øges med 1 mia. kr., *jf. tabel B3.1.*

Tabel B3.1

Ændring i den varige effekt på de offentlige finanser ved at forskellen i beskæftigelsesfrekvensen mellem personer af dansk oprindelse og personer af ikke-vestlige oprindelse reduceres med 20 pct., mia. kr. i 2018-niveau.

	Grundscenarie	Ved øget beskæftigelse	Forskel
Ikke-vestlige indvandrere	-24	-20	5
Ikke-vestlige efterkommere	-9	-7	1
I alt	-33	-27	6

Anm.: Ved ovenstående beregninger er de gennemsnitlige indtægter og udgifter (fordelt på køn, alder og socioøkonomi) fastholdt. Beregningerne er derfor mekaniske, hvor der ikke er taget højde for afledte ændringer af de hypotetiske scenariers påvirkning på lønudviklingen. Satsene i skattesystemet og de offentlige overførsler følger fx gennem satsreguleringen lønudviklingen i den private sektor. Dertil kommer at det offentlige forbrug pr. bruger i Finansministeriets fremskrivningerne nominelt følger lønudviklingen. Den øgede beskæftigelse dækker over en 20 pct. reduktion i forskellene i bestandsfrekvenserne – herunder beskæftigelsesfrekvenserne – mellem personer af dansk oprindelse og personer af ikke-vestlig oprindelse på tværs af køn, alder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af seneste mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi, *jf. Danmarks konvergensprogram, Økonomi- og Indenrigsministeriet april 2018* og registergrundlaget fra Finansministeriets analyse *Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser i 2015* fra februar 2018.

Bilag 4. Litteraturliste

- Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser, Finansministeriet, april 2017.
- Indvandreres nettobidrag til de offentlige finanser 2015, Finansministeriet, februar 2018.
- Danmarks Konvergensprogram 2018, Økonomi- og Indenrigsministeriet, april 2018.
- Dansk Økonomi, forår 2012, Det Økonomiske Råd, maj 2012.
- Dansk Økonomi, forår 2014, Det Økonomiske Råd, maj 2014.
- Hvad ved vi om indvandring og integration?, Rockwool Fondens Forskningsenhed, september 2016.
- Poor parents, rich children? – A hundred years of distribution, Schou, P., le Maire, D. og Jørgensen, S., 2005.

fm.dk